26 НОЯ 1984

Туркманистон ССР ва Туркманистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигига

ТЕНГЛАР ИЧРА ТЕНГ ДИЁР

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 267 (19.043). ● Чоршанба, 21 ноябрь 1984 йил ● Баҳоси 3 тийин.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА «СОВЕТ ТУРКМЕНИСТАНЫ» ГАЗЕТАЛАРИНИНГ ҚЎШМА СОНИ

Қора СЕЙТЛИЕВ

ҚАРДОШЛИК ҚЎШИҒИ

Бир-бирига туташ Жайхун бўйлари,
Ёнма-ёндир ўзбек, туркман уйлари.
Ўзбек билан туркман — иккита қардош,
Азалдан биродар, суянч, елкадош —

Яшаб келишади ён қўшни бўлиб,
Амудан сув ичиб, жон қўшни бўлиб.
Ҳамиша фахр этиб бири-биридан,
Боши осмондадир дўст тақдиридан.

Туркман бошлагудек бўлса тўй базми,
Даврада янграйди Навоий назми.

Ўзбек хонадони тўй бошласа гар,
Унда Маҳтумқули сози жаранглар.

Икки халқ бахшисин навоси ўхшаш,
Иккита диёрнинг ҳавоси ўхшаш,
Палов дамланади битта қозонда,
Битта дастурхонда нон ҳам азалдан.

Жуда ҳам ўхшашдир ҳатто касб-кор:
Туркман «пахтачию» ўзбек «пахтакор».
Халқ дўстлиги удум қадимдан бизда,
Лениндир муқаддас байроғимизда.

Әхли юртларын пролетарлары, бирлешиң!

СОВЕТ ТҮРКМЕНИСТАНЫ

Түркменистан Коммунистик партиясының Меркези Комитетиниң, Түркменистан ССР Ёкары Советиниң ве Министрлер Советиниң органы

ГАЗЕТ 1920 ЙЫЛЫҢ 29 ИЮЛЫНДАН БӘРИ ЧЫКЯР

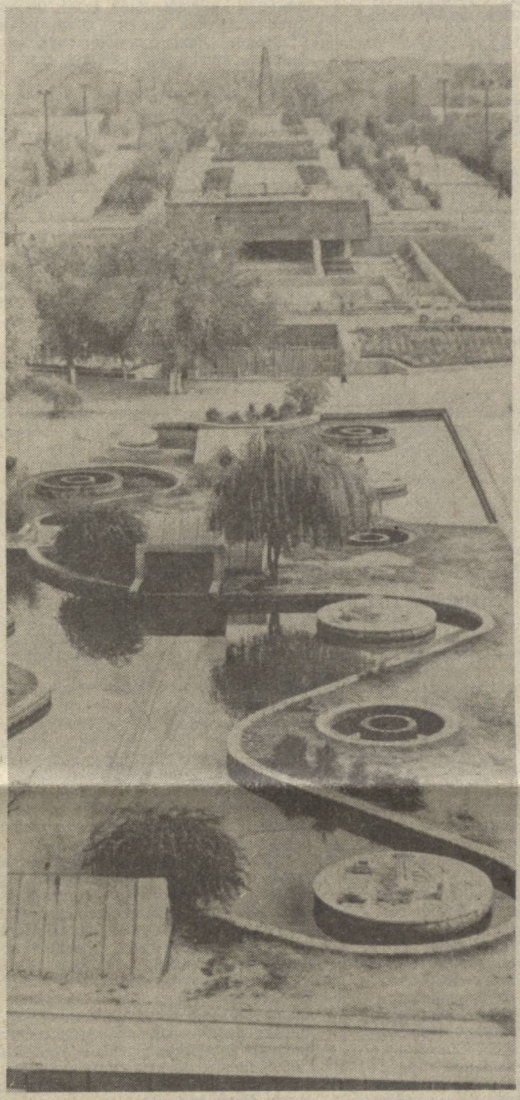

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР САНОАТ ПАРРАНДАЧИЛИГИ ИТТИФОҚ-РЕСПУБЛИКА ДАВЛАТ КОМИТЕТИ (ЎЗБЕКИСТОН ССР ГОСКОМПТИЦЕПРОМИ)НИ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги республика паррандачилик саноат бирлашмаси — «Узптицепром» негизида Ўзбекистон ССР Саноат паррандачилиги Иттифоқ — республика давлат комитети (Ўзбекистон ССР Госкомптицепроми) тузилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси О. САЛИМОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Г. ҲАЙДАРОВА.

Тошкент шаҳри, 1984 йил 20 ноябрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Б. А. ПИСКУНОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР САНОАТ ПАРРАНДАЧИЛИГИ ДАВЛАТ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўртоқ Борис Анатольевич **Пискунов** Ўзбекистон ССР саноат паррандачилиги давлат комитетининг раиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси О. САЛИМОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Г. ҲАЙДАРОВА.

Тошкент шаҳри, 1984 йил 20 ноябрь.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БЮРОСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси ўзининг навбатдаги мажлисида республика партия, совет, хўжалик органлари ва жамоат ташкилотларининг КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси мажлисида СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1985 йилга мўлжалланган Давлат плани ҳамда СССР Давлат бюджети лойиҳаларини муҳокама қилиш чоғида ўртоқ К. У. Черненко сўзлаган нутқда баён этилган йўл-йўриқларни бажариш соҳасидаги вазифалари масаласини муҳокама қилди.

Қабул этилган қарорда область, шаҳар, район партия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол органларига 1985 йил учун белгиланган режаларни амалга ошириш ва беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш соҳасидаги ишни пухта ва собитқадамлик билан ташкил этиш топширилди. Вазифа — ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, бир маромда ишлашни таъминлаш, маҳулот етказиб бериш юзасидан шартномаларда белгиланган мажбуриятларни тўла-тўкис ва ҳамма жойда бажариш учун бутун куч-ғайратни сарфлашдан иборат. Ишлаб чиқариш жараёнининг ҳамма бўғинларида хўжаликни оқилона юритиш учун бошланган оммавий ҳаракатни кенг авж олдириш таклиф қилинди. Моддий ва молиявий ресурсларни тежашга алоҳида эътибор бериш лозим, ҳар бир меҳнат коллективи социалистик мажбуриятларни ишлаб чиқиш ва қабул қилиш чоғида ўз олдига тежаб қолинган материал, хом ашё ва ёқилғи билан йилига икки кун ишлаб бериш вазифасини қўйиши керак. Илғор корхоналарнинг иш жойларини аттестациядан ўтказиш ва оқилона ташкил этиш соҳасидаги янги иш усуллари оммалаштирилишини таъминлаш лозим.

Министрликлар, идоралар, бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларга маҳсулот сифатини, бажарилаётган ишлар ва хизматлар сифатини доимо яхшилаш таклиф қилинди. Сифатни оширишга оид план топшириқларини қилиниши лозим бўлган ишларнинг энг ози деб ҳисоблаш зарур. Партия комитетларига экономикага раҳбарликни янада такомиллаштиришни, омма орасида партиявий-сиёсий фаолиятни кучайтиришни таъминлаш топширилди.

Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги коллегиясининг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми қарорлари асосида кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш соҳасидаги иши муҳокама қилинди. Марказий Комитет Бюроси министрлик коллегиясидан кадрлар билан ишлашни яхшилаш, уларнинг топширилган иш учун масъулиятини ошириш, ходимларни ишчанлик ва сиёсий фазилатларига қараб танлашдан иборат принципларга қаттиқ риоя этиш юзасидан узил-кесил чоралар кўришни талаб қилди. Министрлик аппаратининг партия ташкилотига аппаратнинг иш услуби ва методларини яхшилашга, маъмуриятнинг фаолияти устидан ва ўз қарорларининг бажарилиши устидан контролликни кучайтиришга партиявий таъсирнинг ҳамма форма ва методларидан кенг фойдаланиш таклиф қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигини нишонлаш учун республика социалистик мусобақаси якунлари тўғрисида»ги қарори қабул қилинди, бу қарор матбуотда эълон қилинади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети 1985 йил ҳосили учун кузги-қишки ишларни ўтказиш юзасидан бир қанча министрликлар, идоралар ва халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари ишлаб чиққан тадбирларни маъқулладилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси республиканинг хўжалик ва ижтимоий-сиёсий турмушига партия раҳбарлигининг бошқа масалаларини ҳам кўриб чиқди.

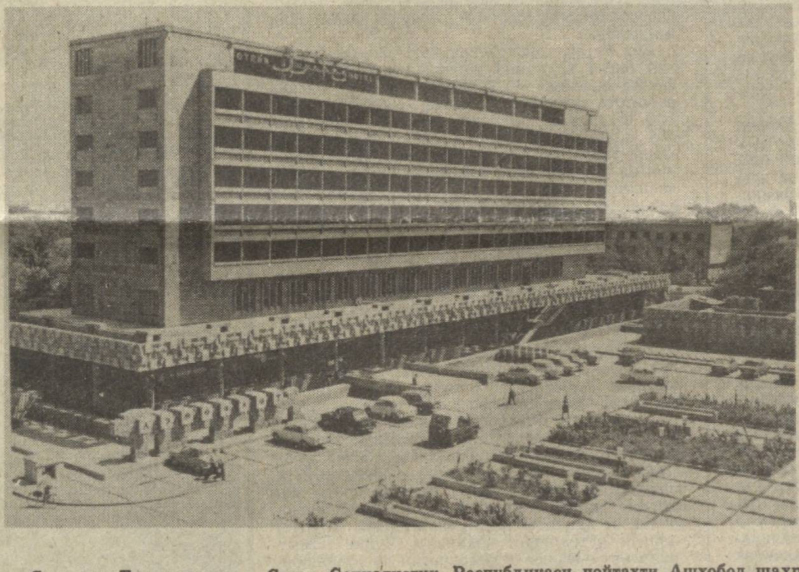

Суратда: Туркманистон Совет Социалистик Республикаси пойтахти Ашхобод шаҳрининг маркази. «Ашхобод» меҳмонхонаси ва Карл Маркс номли майдон — Ғалаба хиёбони.
ТАСС фотохроникаси.

Ўртоқ Михаил Васильевич ЗИМЯНИНга

Михаил Васильевич,

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Сизни етмиш ёшга тўлган кунингизда қизғин табриклайдилар.

Сизга узоқ умр, сиҳат-саломатлик ва совет халқининг бахт-саодати йўлида, мамлакатимизда коммунизм тантанаси йўлида янада самарали ишлашингизни тилаймиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — **СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ** — **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТОҚ М. В. ЗИМЯНИННИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Коммунистик партия билан Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун ва туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Михаил Васильевич **Зимянин Ленин** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ЧЕРНЕНКО.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль, 1984 йил 20 ноябрь.

„ОҚ ОЛТИН" хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 20 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

ФАРҒОНА	0,23	107,32	0,02	17,69
НАМАНГАН	0,11	102,59	—	60,53
ТОШКЕНТ	0,02	102,57	—	81,63
Андижон	0,46	99,69	0,06	40,08
Хоразм	0,27	94,87	0,13	33,40
Сирдарё	0,17	94,75	—	77,74
Сурхондарё	0,24	92,62	0,01	58,45
ҚҚАССР	0,25	83,29	0,10	52,75
Самарқанд	0,13	82,10	0,01	29,79
Жиззах	0,04	71,60	—	49,98
Навоий	0,28	68,81	0,05	21,10
Бухоро	0,13	65,54	—	6,15
Қашқадарё	0,13	53,13	0,08	20,56
Республика бўйича	0,19	86,62	0,03	43,31
Шу жумладан ингичка толали пахта				
СУРХОНДАРЁ	0,40	117,49	0,03	106,16
НАМАНГАН	0,06	107,40	—	—
Навоий	0,81	79,70	0,10	4,90
Қашқадарё	0,22	70,75	0,13	44,02
Бухоро	0,31	64,31	—	—
Республика бўйича:	0,35	98,40	0,07	71,60

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ АРАФАСИДА

Ўнинчи чақириқ республика Олий Советининг бўлажак XI сессияси муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Олий Советнинг план-бюджет ва бошқа доимий комиссияларига Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1985 йилга мўлжалланган давлат планини, шунингдек 1983 йилги республика бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни дастлабки тартибда кўриб чиқиб, улар юзасидан хулосалар тайёрлашни топширди.

20 ноябрь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Олий Совети план-бюджет комиссиясининг ва бошқа доимий комиссиялари вакилларининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госпланининг раиси Қ. А. Аҳмедов, Ўзбекистон ССР молия министри И. А. Каримов докладлар қилдилар.

Мажлис қатнашчилари 1985 йилги давлат плани ва бюджетини, 1984 йилги план қандай бажарилаётганини Ўзбекистон ССР Олий Советининг план-бюджет ва бошқа доимий комиссияларида дастлабки тарзда кўриб чиқиш тартибини белгиладилар. Шу мақсадда тайёргарлик комиссиялари тузилди. Бу комиссияларнинг ишига халқ хўжалигининг кўпгина мутахассислари, фан ва маданият арбоблари жалб этилди. Тайёргарлик комиссиялари министрликлар ва идоралар, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетлари раҳбарларининг ҳисоботлари ва ахборотларини тинглайдилар.

(ЎзТАГ).

ИНТИЗОМ ВА ТАРТИБНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

НУКУС, 20 ноябрь. (ЎзТАГ). Қорақалпоғистон область партия комитетининг бугун бўлиб ўтган пленумида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI ва XVII пленумларининг қарорлари асосида партия ва давлат интизомини янада мустаҳкамлаш, кадрлар билан ишлашни яхшилаш соҳасида область партия ташкилотининг вазифалари муҳокама этилди. Область партия комитетининг биринчи секретари К. Салиқов доклад қилди.

Пленум қатнашчилари автоном республика халқ хўжалигининг барча соҳаларида интизомни мустаҳкамлашга, кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашни яхшилашга, идеология ишини такомиллаштиришга қаратилган амалий тадбирларни бундан буён ҳам рўёбга чиқаришга алоҳида эътибор бердилар. Нутқларда уқтириб ўтилганидек, экономикани ривожлантириш резервларидан яхшироқ фойдаланиш борасидаги ишларни кучайтиришга, шолини қайта ишлаш заводларининг, қурилиш индустриясининг қувватларини кўпайтиришга, ип-газлама комбинати қурилишини жадаллаштиришга, газ қазиб олишни кўпайтиришга куч-ғайрат сарфланиши лозим.

Капитал қурилишда, деб таъкидланди пленумда, барча ресурсларни ишга тушириладиган объектларга жамлашни кучайтириш зарур.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими М. Л. Ишков иштирок этди.

РАЙОНЛАР РАПОРТИ

● **СИРДАРЁ. Она-Ватан омборларига 42610 тонна «оқ олтин» етказиб берган Гулистон райони меҳнаткашлари йиллик топшириқни адо этдилар.** Ялпи ҳосилнинг 76 проценти биринчи сортларга қабул қилинди.

Гулистонликлар йиғим-теримни қизғин давом эттиришмоқда. Уларнинг янги марраси яна 2400 тонна пахта тайёрлаш ва ялпи хирмонни 45 минг тоннага етказишдан иборат.

● **СУРХОНДАРЁ. Термиз райони пахтакорларидан рапорт олинди. 6700 гектар ернинг ҳар гектаридан 33 центнердан пахта йиғиштириб олинди ва давлатга 21800 тонна «оқ олтин» топширилиб, йиллик план адо этилди.** Ҳосилнинг 97 проценти биринчи сортларга қабул қилинди.

● **ФАРҒОНА. Областдаги йирик пахтакор район — Киров райони азаматлари ғалаба маррасини эгалладилар. Қабул пунктларига 65254 тонна дурдона етказиб берилди.**

Районда йиғим-терим қизғин давом эттирилмоқда. Кировликлар планга қўшимча яна 2000 тонна пахта топшириш учун курашмоқдалар.

ТУРКМАНИСТОН ССР ВА ТУРКМАНИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНЛИГИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА

БУНЁДКОРЛИК ЙЎЛИДАН

М. ҒАПУРОВ,
Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари.

ХАЛҚИМИЗ бу йил Туркманистон ССР ва Туркманистон Компартиясининг 60 йиллигини ҳамда Туркманистоннинг ихтиёрий равишда Россия таркибига қўшилганлигининг 100 йиллигини нишонлайди.

Олтмиш йил тарих учун жуда қисқа муддат. Лекин социалистик тузумнинг беқиёс афзаллиги, ленинчи Коммунистик партиянинг доно раҳбарлиги, совет халқларининг қардошларча дўстлиги туфайли туркман халқи шу давр ичида асрларга тенг шонли йўлни босиб ўтди.

Революцияга қадар Туркманистон чор Россиясининг қолоқ чекка ўлкаларидан бири бўлиб, ибтидоий қишлоқ хўжалиги, ярим кустар саноатга эга эди. Аҳоли ёппасига саводсизликка маҳкум этилганди. Улуғ Октябрь туфайли барча қон-қардош халқларнинг, аввало улуғ рус халқининг беғараз ёрдами натижасида ўлкамиз халқлари феодализм ботқоғидан социализм осмонига кўтарилди. Ривожланган социализмнинг ҳамма белгилари қарор топди. Ишчилар синфи ва меҳнаткаш халқ зиёлилари етишиб чиқди. Колхозчи деҳқонларнинг турмуш тарзи тубдан ўзгарди. Бугунги кунда республика саноати ишлаб чиқараётган маҳсулот революциягача бўлган даврга нисбатан 230 баравардан зиёд ошди.

Туркман халқи нурафшон социализмга Ватанимиздаги барча халқлар билан биргаликда етиб келганлиги билан беҳад фахрланади. Бунга жонажон Коммунистик партиямизнинг ленинча миллий сиёсатининг тарихий ғалабаси туфайли эришдик.

Туркманистон меҳнаткашлари В. И. Ленин васиятларини бажара бориб, республикани ёппасига электрлаштирдилар. Безмайин ва Красноводскда, Небиддоғ ва Чоржўйда гигант электр станциялари бунёд этилди. Ўрта Осиёда энг йирик СССР 50 йиллиги номли Мари ГРЭСи қурилиши ниҳоясига етказилди. Республикада бир йилда электр қуввати ҳосил қилиш 9,3 миллиард киловатт-соатга етди. Газ саноати республиканинг фахри ҳисобланади. Ҳар йили мамлакатнинг марказий районларига 70 миллиард кубометрдан зиёд газ етказиб берилмоқда.

Республиканинг индустриал қиёфага киришида ишчилар синфи катта отрядининг камол топиши муҳим омил бўлди. Туркманистон ССР ташкил этилган йилда ишчилар синфи сафи 25 минг кишидан иборат бўлган бўлса, бугунги кунда улар 516 минг кишидан ҳам кўпроқдир.

Республика қишлоқ хўжалигида тубдан бурилиш бўлди. Унинг характери беқиёс ўзгарди. Ҳозирги кунда колхоз ва совхозларимиз далаларида 40 мингдан кўпроқ трактор, 10,2 минг пахта териш машинаси, 1270 дон ва шоли комбайни, 12,4 минг юк автомобиллари, бошқа кўп машина ва механизмлар ишлаб турибди.

Партия аграр сиёсатини амалга ошириш туфайли қишлоқ хўжалигини юксалтириш ва интенсивлаш вазифалари муваффақиятли ҳал этилаётир. Пахта етиштириш республика ташкил этилган 1924 йилга нисбатан 34 баравар кўпайди. 1973 йилдан буён ҳар йили 1 миллион тоннадан ошириб пахта етиштирмоқдамиз. Кейинги йилларда пахтанинг қимматли ингичка толали навларини яратиш устида катта тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Ҳозирги вақтда Туркманистон селекциячилари яратган ғўза навлари мамлакатдаги жами ингичка толали пахта етиштирилаётган майдонларнинг 70 процентида экилмоқда.

Ирригация қурилиши соҳасида кенг қамровли иш олиб борилмоқда. В. И. Ленин номли Қорақум каналининг бунёд этилганлиги бу борада ҳал қилувчи роль ўйнамоқда. 1100 километр масофадаги қум саҳроларини кесиб ўтган бу обиҳаёт трассаси Мурғоб, Тажан, Копетдоғ, республиканинг ғарбий районларига ҳаёт бахш этди. Асрлар бўйи ташналикдан қақраб ётган ерлар гуллаб-яшнаган экинзорларга айланди.

Қорақум каналини бутун мамлакат халқлари бунёд этди. Руслар, ўзбеклар ва мамлакатимиздаги 36 миллат вакиллари бу умумхалқ қурилишида фидокорона меҳнат қилди.

СОВЕТ ТУРКМАНИСТОНИНИНГ маданий тараққиётида улкан ўзгаришлар юз берди. 1926 йилда республика туб аҳолисининг атиги 2 проценти саводли эди. Бугунги кунда ҳар минг кишидан 669 киши олий ва ўрта маълумотлидир. Аҳоли ёппасига саводхон. Республикамизда 1936 умумий таълим мактаби, 92 ҳунар-техника билим юрти, 35 ўрта махсус ўқув юрти ва 9 олий ўқув юрти, ўнлаб илмий муассасалар ишлаб турибди.

Улуғ Октябрга қадар туркман тилида биронта ҳам китоб, биронта ҳам журнал чиқмаган эди. Ҳозирги кунда ҳар йили салкам 6 миллион нусхада китоб, 35 журнал ва бошқа вақтли нашрлар, 70 газета чиқарилмоқда. Ашхободда қудратли радиостанция ва телевизион марказ ишлаб турибди.

Республика экономикасини юксалтиришда олимлар муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Туркманистон ССР Фанлар академиясининг илмий тадқиқот институтларида 5 мингдан зиёд илмий ходим самарали иш олиб бормоқда.

Соғлиқни сақлаш соҳасида беқиёс ўзгаришлар юз берди. Ўтмишда асосан жоҳил табиблар муолажасига маҳкум бўлган аҳоли эндиликда 9 мингдан зиёд врач, 26 мингдан зиёд ўрта медицина ходими хизматидан баҳраманд бўлмоқда. Республикада кўпдан кўп санаторийлар, профилакторийлар, дам олиш уйлари мавжуд.

Ўрта Осиёдаги барча хотин-қизлар каби туркман аёллари ҳам социализм туфайлигина чинакам озодликка чиқдилар. Бугунги кунда улар халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида ўз ўринларини топган. Экономика, фан, маданиятнинг барча тармоқларида 101 мингдан зиёд олий, ўрта махсус маълумотли аёллар хизмат қилмоқда. Улар жами илмий ходимларнинг бешдан икки қисмини ташкил этади. Шундан 500 дан зиёдроқ аёл фан доктори ва фан кандидатидир. Юзлаб аёллар республиканинг Олий ва маҳаллий Советларига депутат этиб сайланган. 67 аёл Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига эга.

Ўтган олтмиш йил мобайнида туркман адабиёти ва санъати мислсиз гуллаб-яшнади. Революцияга қадар халқимиз Озодий, Маҳтумқули, Мўлланафас, Зилолий, Саидий, Миятожи, Камина сингари шоирлари билан фахрланарди. Чунки уларнинг асарлари оддий халқнинг фикр-ўйлари, орзу ва умидларини ёрқин ифода этарди. Бизнинг замонамизда адабиёт халқ шеъриятининг ғоят бой меросини, рус ва бошқа қардош халқлар адабиётининг энг яхши анъаналарини ижодий ўзлаштирди. Туркман миллий маданиятининг энг яхши асарлари кўп миллатли совет адабиёти хазинасидан муносиб ўрин олди. Берди Кербобоев, Қора Сейтлиев, Беки Сейтаков, Хидир Деряев, Анна Кекилова, Чори Аширов, Керим Қурбоннепесов, Қилич Қулиев, Тоушан Эсенова ва бошқа адибларнинг асарлари совет ҳамда хорижий мухлисларга яхши маълум.

СССР халқ рассоми, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Иззат Қиличев, Туркманистон ССР халқ рассомлари Ойхон Ҳожиев, Евгения Адамоваларнинг халқимиз ҳаёти, меҳнати ва турмушини, унинг тинчлик учун, коммунизмнинг нурли идеаллари тантанаси учун олиб бораётган курашини ифодаловчи ёрқин асарлари республика, умумиттифоқ ва чет эллардаги кўргазмаларда жуда катта муваффақият қозонди.

Совет Туркманистони эришган муваффақиятлар, социалистик қайта қуришлар, экономика, фан ва маданиятнинг юксалишида улуғ рус халқи раҳнамолигида қардошлик ва ўзаро ёрдам алоқалари билан боғланган бузилмас дўстлигимиз ғоят муҳим роль ўйнади. Халқлар дўстлиги социалистик қурилишни жадаллаштирувчи энг муҳим омилга айланди. Бу дўстлик Улуғ Ватан уруши йилларида янада чиниқиб ва мустаҳкамланиб, совет халқининг фашистлар Германияси ва милитаристлар Японияси устидан қозонган тарихий Ғалабасининг муҳим манбаларидан бири бўлиб қолди. Ўша даҳшатли йилларда туркман халқи Советлар мамлакатининг барча халқлари билан бирга бир сафда туриб, мардлик ва қаҳрамонлик намуналарини кўрсатди. Алоҳида ўрнак кўрсатган юртдошларимиздан 19 минг жангчи Ватаннинг жанговар мукофотлари билан тақдирланди, 78 киши Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди.

Совет халқларининг дўстлиги ва ҳамкорлиги бутун ҳаётимиз мазмунини ташкил этади. Мамлакатнинг энг улкан иншоотлари ватанпарварлик ва интернационал тарбиянинг амалий мактабига айланди. Чунки бу қурилишларда, одатда, кўпмиллатли Ватанимизнинг барча вакиллари елкама-елка туриб меҳнат қилмоқдалар. Асримизнинг улкан қурилиши Байкал-Амур магистрали, Мордва АССРдаги қишлоқ хўжалик объектлари, Гагарин шаҳрида бунёд этилаётган қурилишларда туркманистонлик фидокорларнинг ҳиссаси ҳам бор. Мана шундай алоқалар меҳнат, ахлоқий ва интернационал тарбия мактаби, халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш дорилфунуни бўлиб қолди.

Мамлакатимиздаги барча қардош республикалар қатори Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси билан дўстлик алоқаларимиз йил сайин мустаҳкамланиб бормоқда. Бу дўстлик ҳар икки қардош республика пахтакорларининг анъанавий мусобақасида ўзининг моддий ифодасини топган. Ҳар йили ғўза парваришининг долзарб кунларида туркман ва ўзбек пахтакорлари делегациялари бир-бирлариникига бориб, социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши учун қандай асос яратилаётганлигини бориб кўрадилар, илғор тажриба намуналарини ўрганиб, йўл қўйилаётган камчиликларни бартараф этишда амалий, дўстона маслаҳатлар берадилар. Бу мусобақа умумий юксалишга эришишнинг муҳим омилларидан бирига айланганлигини таъкидлаш қувончлидир.

Республикамиз пахтакорлари сиз, Ўзбекистон деҳқонларининг олти миллион тонналик улкан «оқ олтин» хирмони кўтариш учун олиб бораётган қаҳрамонона курашингизни зўр ҳавас ва хайрихоҳлик билан кузатиб, баҳодирона ишларингизга муваффақиятлар тиламоқдалар. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик юбилейини хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида улкан зафарлар билан нишонлашингизга тилакдошмиз.

ЎЗБЕКИСТОНЛИК дўстларимизга Туркманистон Коммунистик партиясининг фаолияти ҳақида сўзлаб бермоқчимиз. Маълумки, КПССнинг жанговар отрядларидан бири бўлган Туркманистон Компартияси ўз сафида юз минг коммунистни бирлаштириб турибди. Республика партия ташкилоти совет халқларининг метиндек дўстлигини мустаҳкамлаш соҳасида меҳнат аҳли олиб бораётган курашга бошчилик қилмоқда. Коммунистлар шонли саналарни ҳамма соҳаларда муносиб кутиб олиш учун шахсий ибрат кўрсатмоқдалар. Улар бир беш йилликда икки беш йиллик план топшириқларини бажариш ташаббускорларининг олдинги сафида дадил бормоқдалар.

Биз бу йил республиканинг 60 йиллиги билан бирга халқимиз тарихидаги бошқа бир шонли воқеани — Туркманистоннинг Россия составига ихтиёрий равишда кирганлигининг 100 йиллигини ҳам нишонлаймиз. Улуғ Россия таркибига ихтиёрий қўшилиш туркман халқи тарихида бурилиш нуқтаси бўлди, туркман ва рус халқлари дўстлигининг мустаҳкамланишида тарихий роль ўйнади. Россия билан бирлашиш Туркманистонни хорижий босқинчиларнинг хуружидан асраб қолди, демократик маданият ва тафаккурнинг кенг ёйилишига, халқларимиз ўртасидаги дўстликнинг мустаҳкамланишига асос солди. Биз бугунги кунда ҳам бундан бир аср муқаддам танлаб олган йўлимиз бирдан бир тўғри йўл бўлган эди, деб фахр билан айтамиз.

Туркманистон меҳнаткашлари яқинлашиб келаётган шонли байрамларни янгидан-янги ютуқлар билан кутиб олмоқда. Биз истиқболга дадил боқмоқдамиз, зотан тинчлик ғоялари, социализм ғоялари ҳамиша ғолиблигига ишончимиз комилдир. Коммунизм кучлари битмас-туганмас бўлиб, ҳаёт ҳақиқати унинг томонидадир. Зотан, коммунизм ижтимоий тараққиётнинг ғоят муҳим муаммоларини ҳал этишда, инсониятни зулм ва эксплуатациядан, очлик ва қашшоқликдан, милитаризм ва урушлардан қутқаришга қодирдир. Чунки коммунизм ер юзида демократия ва озодликни, халқлар ўртасида дўстлик ва тинчликни қарор топтиришга қодирдир. Советлар мамлакатининг ўн беш қардош республикалари орасида тенгларнинг тенги сифатида камол топаётган Туркманистон Совет Социалистик Республикасининг равнақи бунинг ёрқин тимсолидир.

●

Қорақум саҳросининг ғарбий қисмида, улкан қум барханлари орасида жойлашган 3-қудуқдан нефть отилиб чиққанига 50 йил тўлди. Бу ернинг иқлим шароити мамлакатда энг оғир бўлишига қарамай, ўнлаб нефть қудуқлари ишлаб турибди ва янгилари қазилмоқда. Қора олтин қазиб олиш суръатлари бу ерда ҳамиша юксак. Бунда «Лениннефть» бошқармаси ветеранларидан М. Мамедовнинг хизматлари катта. 25 йил бурун пармалаш қурилмасида оддий ишчи сифатида иш бошлаган М. Мамедов (тепадаги сурат) ҳозир бошқарманинг марказий оператив-техника хизматига раҳбарлик қилмоқда. Ўртадаги суратда саҳрода яна бир пармалаш қурилмаси қад кўтаргани тасвирланган. Пастдаги суратда эса Чоржўй ипак комбинати цехларидан бирини кўриб турибсиз.

А. Кузярин ва К. Назаров фотолари, (ТАСС).

●

Фото-лавҳалар

АҲИЛЛИК САМАРАСИ

Таниқли бурғиловчи Қувондиқ Жуманазаров раҳбарлигидаги бригада «Туркменсевбургаз» ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Ҳурмат Белгиси» орденли Ачак бурғилаш ишлари бошқармасидаги энг яхши коллективлардан ҳисобланади. Бригада планга қўшимча 1440 метр тупроқ ишларини бажариб, 1983 йил топшириқларини муваффақиятли якунлади.

Иш суръатлари бу йил ҳам сусайтирилгани йўқ. Қудуқ кавлаш бўйича ярим йиллик план муддатидан анча барвақт адо этилди. Механик усулда ва исканада кавлаш тезлигини ошириш, тушириш-кўтариш жараёнларида вақтдан ютиш ва янги технологияни қўлланиш қудуқларни пармалашда вақтдан ўзиб ишлаш имконини берди. Комсомол-ёшлар коллективининг бригада пудрати усулига ўтиб ишлаётгани ҳам кўп жиҳатдан юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришишга кўмаклашди.

Меҳнатнинг аниқ-пухта ташкил этилиши, юксак ишлаб чиқариш ва меҳнат интизоми, ўз навбатида кадрлар қўнимсизлигини камайтириш бригада состави барқарорлигини таъминлаш имконини берди. Ўзига хос оғир меҳнат шароитларига қарамай, бригада аъзоларининг анчаси Қорақум саҳроси қумликларида кўп йиллардан бери ишлаб келмоқда. Хусусан, мастер Қ. Жуманазаров шу қумликлар орасида 15 йилдан буён меҳнат қилади. Бригадада ишларнинг ўтган босқичида йўл қўйилган камчилик ва нуқсонлар келгусида қайтарилмаслиги учун доимий равишда таҳлилдан ўтказилади.

Бурғилаш мастери Қ. Жуманазаров меҳнат унумдорлиги ўсишини таъминлаш борасида катта иш олиб бораётир. Бригадада меҳнат унумдорлигининг ўсиши тупроқ жинсларининг мустаҳкамлигини ҳисобга олиб, исканаларнинг энг самарали турларини оқилона танлашга ҳам боғлиқдир. Коллектив хом ашё, материаллар ва иссиқлик-энергетика ресурсларидан фойдаланиш самарадорлиги Бутуниттифоқ кўригини ўтказишда актив қатнашмоқда, моддий-техника ресурслари, химиявий реагентлар ва ёнилғи-мойлаш материаллари энг кўп даражада иқтисод қилинишига сабот билан эришмоқда. Хом ашё ва материалларни тежаб-тергаб ва оқилона сарфлаш туфайли беш йиллик бошидан буён 15 минг сўмлик тежамга эришилди. «Беш йилликни тўрт йилда бажарамиз» шиори остида кенг ёйилган социалистик мусобақа бригада фаолиятининг асосий ҳаракатлантирувчи кучларидан биридир. Бурғилаш вахталари ўртасида ташкил этилган мусобақага ҳар ўн кунда якун ясалади. 27 кишидан иборат комсомол-ёшлар бригадаси «Коммунистик меҳнат зарбдори» фахрий унвонига эга.

Меҳнат мусобақасида бригада мунтазам равишда совринли ўринларни эгаллаб келади. 1983 йилдаги иш якунларига кўра бригада Ачак бурғилаш ишлари бошқармаси, «Туркменсевбургаз» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва «Туркменгазпром» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективлари орасида бир неча марта ғолиб чиқди. IV кварталда эса Қ. Жуманазаров бошлиқ коллективга «Туркменгазпром» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Энг яхши бурғилаш бригадаси» унвони ва биринчи пул мукофоти берилди.

Қувондиқ Жуманазаров бригадасида ишлаб чиқариш илғорлари анчагина, Р. Хўжаев, П. Жумабоев ўртоқлар бошлиқ вахта коллективлари социалистик мусобақада бир неча маротаба ғолиб чиқишган. Улуғ Октябрь шарафига меҳнатда эришган ютуқлари учун 6 разрядли бурғиловчи Т. Жумабоевнинг номи «Туркменсевбургаз» ишлаб чиқариш бирлашмаси «Ҳурмат тахтаси»га ёзилди, пармаловчи А. Туманбековга меҳнат дафтарчасига ёзиш шарти билан миннатдорчилик изҳор этилди. Тўртинчи квартал якунларига кўра Р. Хўжаев бошлиқ вахта коллективига «Жигули» енгил автомашинаси берилди.

Аҳил, жипслашган коллектив аъзолари доимий равишда изланишда, бригадада шахсий ташаббускорлик ва ўзаро ёрдам муҳити яратилган. Мастер Қ. Жуманазаровнинг бевосита раҳбарлигида улар кўплаб рационализаторлик таклифларини киритдилар. Уларни жорий қилишдан кутиладиган самара бир неча минг сўмни ташкил этади.

Бригадада илғор иш тажрибасини ўртоқлашишга катта эътибор берилади. Қ. Жуманазаров, А. Узденов, А. Огонян, Б. Фомичев ва бошқа кўпгина юқори малакали бурғиловчи усталар бой тажрибасини ёш ишчиларга ўргатиб келишаётир ва ҳозиргача анчагина малакали пармаловчиларни тарбиялаб етиштирдилар.

Куни кеча бригада ўн биринчи беш йиллик топшириқларини бажаргани ҳақида рапорт берди.

А. ХОЛНАЗАРОВ,
«Туркменгазпром» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмаси социалистик мусобақа бўлими бошлиғи.

МАМЛАКАТДА ЭНГ ЙИРИК

СССР Озиқ-овқат программасида: «1985 йилда қишлоқ хўжалигига 26,5 миллион тонна минерал ўғит етказиб бериш таъминлансин», деб таъкидланган. Бунинг анчагина қисми Туркманистондаги азотли ўғитлар заводи зиммасига тушади. Мазкур завод республикада ана шундай маҳсулот ишлаб чиқарувчи тўнғич корхонадир.

Туркманистон азотли ўғитлар заводи тикланишида мамлакатнинг 24 та қурилиш ва монтаж ташкилотлари коллективлари бевосита қатнашишди. Улар фақат асбоб-ускуналарни етказибгина қолмай, шу билан бирга ўзларининг энг яхши мутахассисларини ҳам қурилишга юборишди. Красноводск қурилиш-монтаж бошқармасидан В. Шинкаренко бригадаси, Бутуниттифоқ «Спецтяжавтоматика» трестидан донгдор А. Бук бригадаси, «Волгонефтьхиммо н т а ж» трестидан М. Мухин бригадаси шулар жумласидандир. Албатта, ишнинг асосий қисмини «Марихимстрой» трести бажарди. Қурилишда В. Поликарпов энг яхши бригадир, ташкилотчи, новатор сифатида ном чиқарди.

Завод қурилишида анчагина проблемаларга дуч келинди. Ахир корхона қиш ва ёз ўртасидаги ҳарорат фарқи салкам 100 градусдан иборат бўлган экстремал иқлим шароитларида ишлаши лозим эди. Лекин ҳозир ҳар бир иш ўрнида одатдагидан кўп одам ишлаётгани кўзга ташланади. Йўқ, улар бекорчи одамлар эмас. Завод директори, илгари Волжск автомобиль заводи ва Тольятти шаҳрини бунёд этишда қурувчилик мактабини ўтган М. Д. Никонов шундай ҳикоя қилади:

— Биз қурилишнинг шундай босқичига кирдикки, унинг асосийси маҳаллий кадрларни ана шу мураккаб ва кўп жиҳатдан янги бўлган асбоб-ускуналарга хизмат кўрсатишга ўргатишдан иборатдир. Ишлаб чиқаришимиз учун мутахассислар тайёрлаб берувчи шундай ўқув юртлари йўқ экан, унда ана шу асбоб-ускуналарни яратганларнинг ўзлари мураббийлик қилишмоқда. Масалан, кучсиз азот кислотаси ишлаб чиқарувчи асбоб-ускунада ишлашга бош технолог А. Солохнинг ўзи ўргатмоқда. Технологик асбоб-ускуналар автоматика контрол-ўлчов хизмати тармоғининг етакчи мутахассислари К. Гайдин ва А. Миткин раҳбарлигида ўрганмоқдамиз. Хуллас, келаси йилнинг ўзидаёқ лойиҳадаги қувватларни батамом ўзлаштиришимиз ва азотли ўғитлар ишлаб чиқариш бўйича мамлакатимизда етакчи корхона бўлишимиз керак.

Л. АЛЛАКОВА.

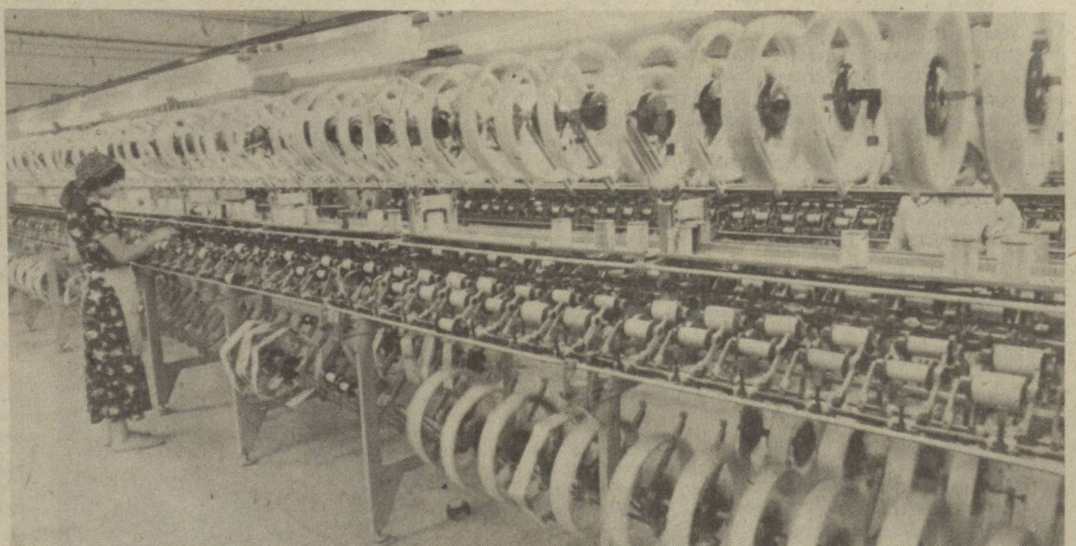

ЭЛЕКТР ТОНГЛАРИ

Аср бошларида қурилган Ҳиндуқуш гидроэлектр станциясининг агрегатлари Мурғоб сувининг озлиги сабабли ярим йилдан бери қилт этмай турибди. Лекин унга яқин район маркази — Йолотаннинг аҳолиси электрдан қисилмаяпти: ўша Мурғоб воҳасида жойлашган «СССР 50 йиллиги» номли Мари ГРЭСи посёлкани электр энергияси билан тўла-тўкис таъминлаб турибди.

Икки электр станцияси — Туркманистонда энг биринчи электр станцияси билан энг кучли электр станцияси бир-бирига яқин жойлашганлигининг рамзий аломати бор. Уларни географик картада 60 километр масофа ва тарих картасида эса 60 йил ажратиб турибди.

Ҳиндуқуш ГЭСи энергияси чор ҳукуматининг Байрамали шаҳарчасидаги мулкини ёритишгагина етарди. Орадан 60 йилдан кейин ишга тушган Мари ГРЭСининг биринчи энергетика блоки ўшандан 175 баравар кучлидир. Ҳозирда эса шундай энергетика блокидан олтитаси ишлаб турибди ва уларнинг жами қуввати — бир миллион 260 минг киловаттга боради.

— Мари ГРЭСи биз энергетиклар учун байроқдоргина эмас, балки қардош совет халқлари дўстлиги ва ўзаро ёрдамининг ҳам рамзидир, — дейди «Туркменглавэнерго» бошлиғи Ю. Т. Локтев.— Уни қуришда мамлакатимиздаги 40 тадан кўп миллат вакиллари қатнашдилар, машина-ускуналари эса иттифоқнинг ўнлаб шаҳарларидан келтирилди.

Ҳозир республиканинг барча областларида электр станциялари қурилган. Яқин-яқинларгача электр энергиясининг истеъмолчиси бўлган Туркманистон эндиликда уни Ўрта Осиёнинг туташ энергетика системасига етказиб берувчи республикага ҳам айланди ва энергетика қувватларини ҳамон кўпайтирмоқда. Шу беш йилликда Мари ГРЭСининг биринчи навбати қуриб битказилди. Красноводск ТЭЦи кенгайтирилмоқда, бу ерда биринчи энергетика блоки ишга туширилди.

Яна битта янгилик шуки, Туркманистондаги сўнгги совхоз ҳам электрлаштирилди. Пахтакорларнинг олис дала шийпонларида, Қорақумдаги чўпонларнинг ўтовларида ҳам электр энергияси бор.

И. ШОҲНАЗАРОВ,
(ТАСС мухбири).

Туркманистон ССР ва Туркманистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигига

ҚОРАҚУМ САҲРОСИ — ЛАБОРАТОРИЯ

Еримизни космосдан кузатган илк космонавтлар Ватанимиз территориясида қишин-ёзин рангини деярли ўзгартирмайдиган ингичка яшил чизиқлардан иборат икки доғни кўришган. Улардан бири Қорақумда, иккинчиси Копетдоғ тизмаларида эди. Орадан кўп ўтмай бундай доғлар нафақат Туркманистон ва Ўзбекистонда, балки Африка, Америка ва Австралияда ҳам кенгая борди.

Эндиликда бу яшил чизиқлардан иборат доғлар саҳроларнинг кенгайишига қарши курашнинг республикамизда яратилган таъсирли усулларидан бири эканлиги жаҳоннинг барча олимлари ва хўжалик юритувчиларига яхши маълум. Уни ишлаб чиққан олимлар ва қишлоқ хўжалик ходимларининг катта бир группаси 1982 йилда СССР Давлат мукофоти билан тақдирланди.

— Саҳроларнинг кенгайиб бориши йирик халқаро проблемадир,— деди СССР Фанлар академиясининг Ашхободдаги кўчма сессиясини очаркан, унинг вице президенти А. Л. Яншин. — Чўлларни ўзлаштириш ва саҳроларнинг кенгайишига қарши кураш яна шунинг учун муҳим иш саналадики, планетамиз аҳолиси муттасил кўпаймоқда, унинг фойдали майдонлари эса ҳар минутда бир гектарга камайиб бораётир... Шунинг учун ҳам Туркманистон ССР Фанлар академиясининг бу борадаги фаолияти арид зонасида табиий жараёнларни бошқариш илмига салмоқли ҳисса бўлиб қўшилади.

Бу ҳиссанинг улкан қиммати халқаро миқёсда ҳам эътироф этилган. Шу сабабли ЮНЕСКО доирасидаги Атроф-муҳитни ва табиатни муҳофаза қилиш Халқаро Кенгаши (МСОП) ўзининг саҳролар кенгайишига қарши курашга бағишланган XIV Бош ассамблеясини 1978 йилда Ашхободда ўтказди. Биз эришган ютуқлар ва тўплаган тажрибаларимизни ҳисобга олиб, табиатни муҳофаза қилиш Кенгаши уларни ўрганиш бўйича халқаро курслар ташкил этди. Бу курсларда бугунги кунда саҳроларга қарши кураш проблемаси ниҳоятда кескин бўлиб турган йигирмадан зиёд мамлакат олимлари иштирок этишди.

Биз ушбу курсларнинг совет раҳбари, ўсимликлар экологияси лабораторияси мудири, қишлоқ хўжалик фанлари доктори, ушбу хилватгоҳларга қарши кураш усули муаллифларидан бири, СССР Давлат мукофоти лауреати Келди Муҳаммедов билан суҳбатда бўлдик. У бу усулнинг яратилиш тарихи ҳақида ҳикоя қилади.

— Чўли-биёбонларни ўзлаштириш масаласи йигирманчи йилларнинг охирларидаёқ мамлакатимиз, айниқса республикамиз олимлари олдида катта проблема бўлиб турарди. Ўша вақтлардаёқ экологик экспедиция тузилиб, у арид зонамиздаги ўсимликларнинг экологик имкониятларини ўрганарди. Экспедиция составига Аскания Нова қўриқхонасидан келган студент — практикант қиз — Нина Григорьевна Нечаева ҳам киритилганди. Қорақумга уюштирилган мувaққат командировка мана қарийб олтмиш йилга чўзилди. Ҳозир Н. Г. Нечаева академик, СССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. Яқинда у 75 ёшга тўлди.

Йигирма беш йил аввал унинг илмий изланишлари ва кузатишлари ҳаётга татбиқ этила бошланди. Бунинг учун саҳронинг энг жонсиз участкаларидан бири танлаб олинди. Ўша вақтда мени бу ерга дипломолди практикасига юборишганди. Ана шу ажойиб аёл туфайли бу вақтинчалик иш тез орада натижа бермаса-да, бутун ҳаётим фаолиятига айланди. Одатда айтилганидек, саҳро бизнинг рақибимиз эмас. У ҳам «яраланиши» мумкин. Аммо у ҳаёт бағишлаш учун яраланади. Бу яраларни соғайтириш учун ўн йиллар эмас, балки асрлар керак бўлади. Шунинг учун саҳро чақирилмаган меҳмонларга қаршилик кўрсатади.

Бироқ бизга саҳро саховат кўрсатди. Тез орада у биз душман эмас, дўст эканлигимизни «англаб» етди.

— Гелди Муҳаммедович, ўз усулингиз ҳақида оммабоп тилда сўзлаб берсангиз.

— Бу усул айнан илмий терминологияни батамом инкор қилади. Қўй-эчкиларга озуқа бўладиган ўсимликлар барча турларининг биологик ва генетик имкониятларини ўрганиб, биз энг чидамли ва кўп йиллик ўсимликлардан бир неча ўнтасини танлаб олдик. Сўнгра уларни экиш учун бир қанча участкалар тайёрладик. Тайёргарлик ерларни 10—20 метрли чизиқлар шаклида ҳайдашдан иборат. Кейин бу «чизиқ»ларга эркин равишда турли ўсимликлар ва буталар экилади. Кейин уч-тўрт йил кутилади. Сўнг бу ерларга боқиш учун чорва чиқарилади...

Бу усул яйловларда тўрт маротаба кўп қўй-қўзи боқиш имконини берибгина қолмай, саҳроларнинг кенгайишига тўсқинлик қилади. Айни вақтда бунинг учун бир маротаба сарф-харажат — яъни, ерларни ҳайдаш ва экин экиш лозим бўлади. Ҳеч бўлмаганда, 25 йилгача қайта экишга ҳожат бўлмайди. Яхшиланган дастлабки участкалар айнан шунча вақтдан буён мавжуд. Ҳатто энг кўп қорли ва совуқ қиш шароитларида ҳам бу ерда қўй-қўзилар нобуд бўлгани йўқ.

Олимларнинг бу ютуғи республика фанида биринчи марта бундай юқори баҳоланганн — СССР Давлат мукофоти билан тақдирланиши бежиз эмас.

Суҳбатни Т. САЛАВУТ олиб борди.

ЧЎЛГА ҲАЁТ КЕЛДИ

Туркманистон ССР мамлакатнинг энг жанубида жойлашган бўлиб, у ғарбда кўҳна Каспийдан шарқда азим Амударёгача чўзилади. У майдони жиҳатидан СССРда РСФСР, Қозоғистон ва Украинадан кейин тўртинчи ўринда туради.

Физик харитада республика территориясининг кўпчилик қисми сариқ рангда акс эттирилган: Туркманистон ерларининг бешдан тўрт қисмини Қорақум ишғол қилади, аммо сариқ рангнинг ўрнини тобора кўпроқ зангори ва кўк ранг эгаллаб бормоқда. Инсон қумликлар оралаб каналлар ўтказмоқда, сунъий денгизлар қурмоқда. Шу тариқа дашту биёбонларда янги ҳаёт бошланмоқда.

Қуйида туркманлар диёрининг шу янгиликлари ҳақида ҳикоя қиладилар:

ТУРКМАНИСТОН ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ А. Г. БОБОЕВ:

— Туркман халқи азалдан саҳроларда яшаб келган, унинг бойликларидан фойдаланишга интилган. Саҳрода қудуқлар қазилган, қўй боқилган, ёқилғи тайёрланган, янги-янги ерлар экинзорга айлантирилган. Асрлар мобайнида қақроқ ерлар ибтидоий усулда ва жуда суст ўзлаштирилган. Кўпинча одамлар қум босқинига бардош беролмай, обод жойларни ташлаб кетишга мажбур бўлганлар.

Улуғ Октябрнинг ғалабаси саҳрони ўрганиш ва ўзлаштиришда янги саҳифа очди. Қудратли техника одамларга ёрдам бера бошлади. Қорақумга илмий экспедициялар юборилди, геологлар, географлар, гидрогеологларнинг отрядлари фойдали қазилмаларнинг катта-катта хазиналарини, чучук сув манбаларини топиб бердилар...

Туркманистон Фанлар академияси Саҳролар институтининг олимлари чўлу биёбонларни ўрганиш ва хўжалик жиҳатидан ўзлаштиришга жуда катта ҳисса қўшмоқдалар. Уларни ҳақли равишда кашшофлар деса бўлади, ўлканинг қиёфасини ўзгартириш соҳасидаги ҳам кичик, ҳам катта тадбирлар уларнинг ишларидан бошланади. СССР Фанлар академияси институт зиммасига «Ўрта Осиё ва Қозоғистоннинг саҳро территорияларини комплекс ўрганиш ва ўзлаштириш» проблемасига оид ҳамма тадқиқотларни мувофиқлаштириб туришни юклаган. Бу институт қурғоқчил ерларни ўрганиш ва саҳроларнинг ҳужумига қарши кураш соҳасидаги жуда катта халқаро марказ бўлиб қолди. Унинг хизматлари БМТнинг атроф-муҳитга оид программаси (ЮНЕП)нинг кумуш медали билан тақдирланди.

ТУРКМАНИСТОН ССР МЕЛИОРАЦИЯ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРИ А. ХЎЖАМУРОДОВ:

— Туркманлар неча асрлар давомида мўл-кўл сув бўлишини орзу қилиб келдилар, сув ҳақида афсоналар, қўшиқлар, достонлар тўқидилар. Аммо Улуғ Октябрдан кейингина бу орзу ушалди.

В. И. Ленин «Суғориш ҳамма нарсадан ҳам зарур, чунки у ўлкани ҳамма нарсадан кўра кўпроқ ўзгартиради, қайта тиклайди, ўтмишга барҳам беради, социализмга ўтишни мустаҳкамлайди», деб уқтирган эди. Коммунистик партия, Совет ҳукумати доҳийнинг васиятларини рўёбга чиқардилар. Республикада тўрт минг километрдан узунроқ янги канал қурилди, мукаммал суғориш ва коллектор—зовур системалари барпо этилди, 16 та сув омбори қурилди.

Қорақум канали гидроиншоотчиликнинг чўққиси бўлиб қолди. Уни қуриш йўғида халқ хўжалик проблемалари комплекси ҳал этилди: янги ерлар ўзлаштирилди, аҳоли сув билан таъминланди, балиқ хўжалиги ва кема қатнови ривожлантирилди, истироҳат зоналари вужудга келтирилди.

Канал чорак асрдан бери Амударё сувини Қорақумнинг иссиқдан жизғанак бўлиб ётган ерларига бериб келмоқда. Шу вақт ичида канал зонасида ярим миллион гектарга яқин қўриқ ер ўзлаштирилди. Тўққизта қишлоқ хўжалик воҳаси бунёд этилди, миллионлаб гектар яйловларга сув чиқарилди.

Республиканинг энг катта каналини халқ обиҳаёт дарёси деб атади ва унга туркманларни бахтиёр этган азиз инсон — Ленин номини берди.

ТУРКМАНИСТОН ССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРИ Г. ГУРБАНОВ:

— «Ҳосилнинг онаси — ер эмас, сувдир», дейди доно халқимиз. Қорақум канали бу мақолнинг ҳақлигини яна бир бор тасдиқлади. Кўлбола дарёдан зилол сув келган ерларда қумлар чекиниб, кўм-кўк пахтазорлар, чаманзор боғлар гуллаб-яшнади.

Шу канал туфайли 1960 йилдан 1984 йилгача республика экинзорлари 2,5 баравар кенгайди. Пахтанинг ярмидан кўпроғи канал зонаси таъсиридаги ерлардан олинмоқда, ялпи пахта ҳосили эса бир миллион 200 минг тоннадан ортиб кетди. Аҳоли жон бошига пахта етиштириш жиҳатидан Туркманистон ҳозир мамлакатда биринчи ўринда турибди.

Республиканинг ғалла кони ҳам шу ерда. Копетдоғ этакларидаги водийда деҳқонлар мўл-кўл буғдой ва арпа ҳосили олмоқдалар. Ем-хашак экинзорлари кенгайди. Янги-янги чорвачилик комплекслари барпо этилди.

Қишлоқ меҳнатчилари олимлар билан ҳамдўстликда воҳалар атрофидаги қумлоқларни серҳосил экинзорларга айлантиришни ўрганиб олдилар. Амударё бўйларидаги мана шундай ерларда мўл пахта ҳосили олинмоқда. Ашхобод районн «Социализм» колхозининг меҳнатчилари Овадандепа саҳросида барпо этган токзорлар ҳосил бера бошлади.

Шимолда қадимдан суғориб келинган ерларда яна ҳаёт қулф урмоқда. Янги қурилаётган 180 километрли Ташҳовуз канали бу ерларга янги турмуш бахш этмоқда. Бир пайтлар шарқ шоирлари ўз ғазалларида ҳусн-жамолини мадҳ этган Қирққизой ва Шоҳсанам масканларида ҳам яна боғ-бўстонлар барпо этилажак.

(ТАСС).

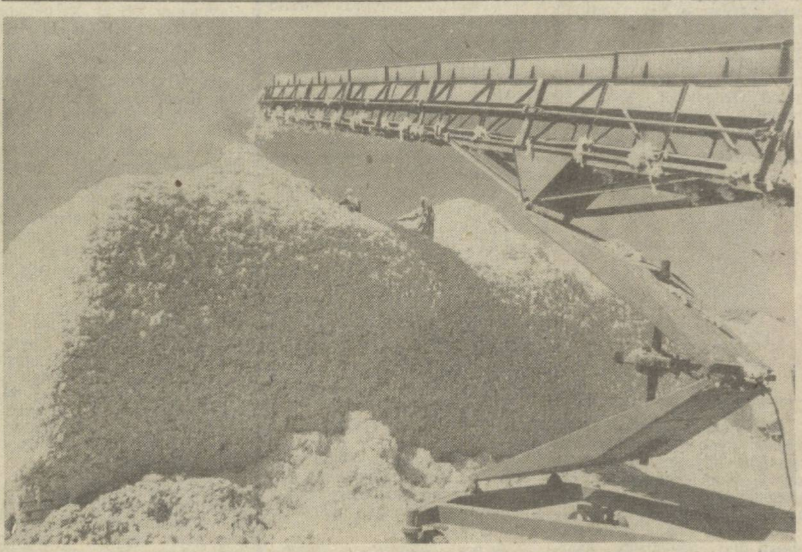

Туркманистонда машҳур пахтакорлар кўп. Ҳозир республиканинг пахта далаларида иш айни қизиган пайт. Бундай дамларда асосий ишни тажрибали кадрлар ҳал қилади. Донгдор пахтакорлардан бири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Мари областидаги «Коммунизм» колхозининг раиси Қизилгул Аннамуҳамедова пахта учун курашнинг ҳамиша олдинги сафларида. Суратларда: Қ. Аннамуҳамедова ҳамда Чоржўй областидаги Дейнов пахта тайёрлаш пункти тасвирланган.

А. Кузярин фотоси, (ТАСС).

ГУЛИСТОН ГУЛДАСТАЛАРИ

Дов-дарахтларнинг барглари сарғайиб тўкилмоқда-ю, «Совет Туркманистони» колхозидан дўконларга келтирилаётган гулдасталар ҳамон аввалгидек кўм-кўк.

Колхозчилар Қорақум канали соҳилида қад кўтарган янги посёлкани Гулистон деб атадилар. У кўклам, ёз ва куз бўйи кўм-кўк. Бу ердаги хўжалик республикада биринчилардан бўлиб гулчиликни ривожлантира бошлади. Мева боғлари ва гулзорлар учун чўлдан минглаб гектар бўз ерлар ажратилди.

Олимлар ва селекциячилар шу ўлка учун янги соҳани ўзлаштиришда хўжаликларга ёрдам бермоқдалар. Ашхобод яқинида атир гул етиштирадиган битта питомник барпо этилди.

Т. АШИРОВ.

САЛОМАТЛИК ЙЎЛИДА

Туркманистон кардиохирургия маркази барпо этила бошлади: Ашхободда энг янги аппаратлар билан таъминланган юрак ичини тадқиқ этиш бўлимлари очилди.

— Яқин фурсатда махсус кардиологик клиника ишга тушади,— дейди бўлим мудири медицина фанлари доктори А. Евжонов. — Буларнинг ҳаммаси сунъий қон айлантириш аппаратини ишлатган ҳолда юракда мураккаб операциялар қилишга имкон беради.

Ихтисослаш — республикада соғлиқни сақлаш ишларини ривожлантиришнинг бош йўналишидир. Кейинги йилларда бу ерда лазер хирургияси, стоматология, кўз касалликлари марказлари, болалар клиник касалхонаси барпо этилди.

А. ШЕМАХЛИ.

ДЕҲҚОН МЕҲРИ

«Дўст — дўстнинг ойнаси», — дейди халқимиз. Бу бежиз эмас. Шу ҳақда ўйлаганимда, кўп йиллардан буён давом этиб келаётган ажойиб анъаналардан деҳқон қалбим ҳаяжонга тушади. Юксак дўстлик ва қардошлик туйғуларига йўғрилган бу анъаналар туфайли Туркманистон ва Ўзбекистон деҳқонлари ўртасида меҳнат беллашуви вужудга келди.

Қардош халқлар ўз республикаларининг шонли юбилейларини меҳнатда улкан муваффақиятлар билан кутиб олишга тайёрланишаётганда улар ўртасидаги мусобақа айниқса кенг қулоч ёйди. Юксак марралар кўзланяпти. Масалан, бизнинг пахтачилик бригадамиз бу йил ҳар гектар ердан 65 центнердан «оқ олтин» териб олишга, Фароб районида фақат йиллик планнигина эмас, беш йиллик планни ҳам биринчи бўлиб бажарганимиз ҳақида рапорт беришга қарор қилди.

Бизга бундай ишончни мусобақанинг ижодий руҳи берди. Шунга ишончимиз комилки, Ўзбекистоннинг биз билан мусобақадош Олот районн пахтакорлари ҳам белгилаган марраларини эгаллайдилар. Бу марраларни эгаллашда ўзаро мадад кўмаклашади. Чунки бизда ўз ҳосилини биринчи бўлиб йиғиштириб олган пахтакор бутун техникаси ва ишчи кучи билан қўшнисига ёрдамга келиш одат тусига кириб қолди.

Тошкин районимиз экин майдонининг анчагина қисмини ювиб кетган ўша оғир 1969 йилда ҳам шундай бўлган эди. Ўзбекистонлик дўстларимиз далаларимизни қайта тиклаш ва экишда катта ёрдам бердилар.

Шуни ҳам айтиш кераккки, халқларимиз ўртасидаги дўстлик ижодий ва техникавий ҳамкорлик доирасидан анча кенгдир. Дўстлик ва ҳамкорлик Ўзбекистон бизга етказиб бераётган қишлоқ хўжалик техникасидан ёки республикамиз Ўзбекистон деҳқонларига етказиб бераётган минерал ўғитлардангина иборат эмас. Бу кўп асрлар давомида ёнма-ён яшаган халқларимиз тақдирларининг муштараклигидир. Бу туркман ва ўзбекларнинг бугунги кунда биргаликдаги қувончлари — тўйлари ва байрамлари, коммунизм қуриш учун биргаликдаги курашларидир.

Ўзбекистонда ҳам, Туркманистонда ҳам асрлар давомида аёллар аччиқ қисматга эга эдилар. Фақат буюк Ленин ғоялари хотин-қизларга ҳуқуқ берди, аёл ҳам инсон деб атала бошланди. Ўзимдан қиёс. Мен чўрининг набирасиман. Бувимнинг айтганларига қараб, мени қандай ҳаёт кутганлигини тасаввур қилиш ҳам қийин. Ўшандай аччиқ қисматдан мени Улуғ Октябрь халос қилди.

Менинг тақдирим кўпчилик аёллар тақдирига ўхшайди. Кўп хотин-қизлар сингари мен ҳам ўз тақдиримни ер билан боғладим. Деҳқон-аёл! Бундан кўра фахрлироқ касбкор борми ўзи! Ерга аёллар қўлининг ҳарорати жуда ҳам зарур. Мен ҳамиша шундай деб ўйлардим. Шунинг учун бўлса керак, мени бундан ўн беш йил муқаддам бригадир қилиб тайинлашди. Бригадамиз аъзоларининг қарийб ҳаммаси хотин-қизлар. Ўтган йиллар ичида эркаклардан кам ҳосил олмасликка қодир эканлигимизни исботладик.

Шу боисдан ҳам, Туркманистон ва Ўзбекистон хотин-қизлари республикаларимиз ва уларнинг Компартиялари ташкил этилганлигининг 60 йиллигини ўз тақдиримизда энг катта байрам деб ҳисоблаймиз. Зеро, айнан шу воқеалар—буюк Ленин ғоялари билан суғорилган бахтимиз тонготари хотин-қизларни тенг ҳуқуқли инсонга айлантирди, улар учун бахтли ҳаёт йўлини очиб берди.

Дурдихол ХОЛМУРОДОВА,
Фароб районидаги Фрунзе номли колхоз бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ҚОРАҚУМДА ҲАМ ЭШКАКЧИЛАР БОР

Ҳаваскор қайиқчилар йил бўйи машқ қилиш учун жуда яхши имкониятларга эга бўлдилар. Туркманистон пойтахтидан сал наридаги Ғарбий сув омборида икки қайиқ станцияси қад кўтарди. Бу ерда назарий машқлар ўтказиладиган дарсхоналар, умумий жисмоний ва махсус тайёргарлик заллари жойлашди.

Республикада чўл учун бу «ғаройиб» спорт тури пайдо бўлганига ўн йилдан сал ошди ва дарров ёшларга ёқиб қолди. Ҳатто даставвал спорт қайиқлари йўқлиги ҳам йигит-қизларнинг шаштини қайтара олмади. Бугунги кунда улар машғулот ўтказиш учун жуда яхши шароитларга эга, иқлим эса қарийб йил бўйи машқ қилишга имкон беради. Бир йилда офтоб чарақлаб турадиган кунлар 250 дан ошади.

Г. ГАРРИЕВ.

ТУРКМАНИСТОНИМ МЕНИНГ

Ота ОТАЖОНОВ

Мен сенинг шуҳратли-шонли
Номингга мафтун, Ватан.
Меҳнат билан топганинг,
Аҳдингга мафтун, Ватан.
Табиатинг, гул чиройинг,
Бахтингга мафтун, Ватан.
Донгдор ўлкам,
Номдор ўлкам —
Туркманистоним менинг.
Айтар сўзим,
Орзу-ўйим —
Дилда достоним менинг!

Хушхабарли, мўл саломли,
Саҳарларинг мафтуниман.
Ўт ёшлигим ёдга солган
Баҳорларинг мафтуниман.
Дўст келганда кенг ёзилар
Дастурхонинг мафтуниман,
Оқ кўнгилли,
Асал нонли
Туркманистоним менинг.
Гул манзилли,
Кўк денгизли
Боғу бўстоним менинг.

Бу дунёда ҳеч бир офат
Сендан айри солмасин.
Қўша кўкҳошия байроқ
Порласин, ҳеч сўнмасин!
Истагим, ёзган шеърларим
Муҳаббатсиз бўлмасин.
Камол топ, иқболли бўл
Туркманистоним менинг.
Керагим сен,
Юрагим сен —
Жону жаҳоним менинг!

МОСКВАЛИКЛАР ЛОЙИҲАСИГА КЎРА

Туркманистон нефтчилари пойтахти Небиддоғ москвалик архитекторлар тузган бош планга мувофиқ қурилмоқда. Унинг янги микрорайонларида дастлабки ўн икки қаватли бинолар қурила бошланди.

Қумликда ва қумлар орасида қад кўтарган янги шаҳар аҳолиси учун ўн километрли спорт зонаси бунёд этилмоқда, стадион, сузиш ҳовузи қурилади. Небиддоғдан тоққа канат йўл орқали чиқиш мумкин. Тоғда томоша майдони, кафе жойлашган.

Шаҳарни барпо этаётганлар бу ерда кўм-кўк проспектлар боғ-роғ ва хиёбонлар бўлажагини орзу этганмикинлар! Орадан бир неча йиллар ўтгач Небиддоғ янада жамолини очади. Яқинда Қорақум каналидан тортилган қувур ариқ орқали бу ерга Амударёдан сув келди. У боғ-роғларни сувга қондирди ва шу йилнинг кўкламидаёқ янги парк зонасини барпо этишга имкон берди. Ҳозир Небиддоғ аҳоли жон бошига тўғри келадиган дов дарахтлар сони жиҳатидан республикада олдинги ўринларни эгаллаб турибди.

Б. ВАЛИЕВ,
(ТАСС мухбири).

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР

Туркманистон территорияси 488 минг квадрат километрдан кўпроқ бўлиб, аҳолиси 1984 йил 1 июлда 3 миллион 163 минг кишига етди. 1924 йилда республикада 1 миллион 7 минг киши яшаган эди.

Республика харитасида Небиддоғ, Челекен, Безмайин, Қумдоғ, Бекдош, Газ-Ачаг, Қораметниёз, Шатлиқ, Нефтезаводск ва бошқа шаҳар ҳамда посёлкалар пайдо бўлди, 60 йил муқаддам булар йўқ эди.

* * *

Ҳозирги вақтда Туркманистон саноати Октябрь революциясигача бўлган даврдагига нисбатан 230 баравар кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқармоқда. 60 йил мобайнида республикада саноатнинг нефтни қайта ишлаш, машинасозлик, химия, энергетика, газ ва бошқа ғоят муҳим тармоқлари вужудга келтирилди.

* * *

Газ саноати— халқ хўжалигининг энг ёш ва тез ривожланаётган тармоқларидан биридир. Қорақумда зангори ёқилғининг ўнлаб конлари ишлаб турибди. Республика табиий газ қазиб олиш бўйича мамлакатда иккинчи ўринга чиқди. Кўзда тутилганидек, янги конларни ўзлаштириш 1985 йилга бориб газ қазиб чиқаришни ўнлаб миллиард куб метрга етказиш имконини беради.

* * *

Ҳозир республикада бир суткада 60 йил муқаддам бутун бир йил давомида ишлаб чиқарилганидан 16 баравар кўп электр энергия ҳосил қилинмоқда. Электр энергия билан республика эҳтиёжларигина таъминланиб қолмай, ҳар йили уч миллиард киловатт-соатдан кўпроқ энергия Ўрта Осиё туташ энергетика системасига ҳам юборилмоқда.

* * *

Туркманистон ССРда юздан кўпроқ миллат ва элат намояндалари яшамоқда ва меҳнат қилмоқда. 60 йил муқаддам аҳолининг асосий қисмини (81 процентдан кўпроғини) якка деҳқонлар ташкил этиб, ишчилар 7 процентдан сал кўпроқ эди, эндиликда эса кўп кишилик ишчилар синфи қарор топиб, у аҳоли умумий сонининг 44,2 процентдан кўпроғини ташкил этади.

БАДХИЗ ҚУЛОНЛАРИ

ТАБИАТ ВА ИНСОН

Қулон... Шу сўзни эшитган заҳотиёқ кўз ўнгимизда Бадхиз тепаликлари гавдаланади. Бу ажойиб ва такрорланмас қўриқхона «салтанати»нинг ҳар қадамида эндемларни кўриш мумкин. Бор-йўғи бир неча йил муқаддамгина қулонлар бу ерда, Совет Иттифоқининг энг жанубида сақланиб қолди, деб комил ишонч билан айтар эдик. Қачонлардир бу ҳайвонларнинг минглаб подаси бутун Ўрта Осиёнинг бепоён кенгликлари, шу жумладан Қозоғистон территорияси бўйлаб кўчиб юрарди. Кейин қулон гўштининг шифобахшлиги ҳақидаги афсона пайдо бўлди-ю, чўлнинг мағрур гўзаллари камайиб кетди.

Уруш кетарди. Душман Москва остонасида турар эди. Мана шундай оғир шароитда ҳукумат қулонларни сақлаб қолиш мақсадида Бадхиз қўриқхонасини таъсис этиш ҳақидаги қонунни қабул қилди. Қулонлар подаси кўпайиб, тарқала бошлади. Натижада бу ҳайвонларни республиканинг бошқа районларига, улар аввал яшаган жойларга кўчириш имкони туғилди.

Қўриқхона ходимлари қулонларни авлодлари яшаган Копетдоғ этакларига жойлаштириш планини амалга ошириш учун кўп меҳнат ва куч-ғайрат сарфладилар. 1978 йилда қўриқхонанинг Меана — Чачин заказнигига ўн тўртта қулон келтирилган эди. Дашт кенглиги, мўл яйловлар уларга маъқул бўлди ва орадан икки йил ўтгач улардан олтита қулонча туғилди. Бошланиши чакки бўлмади, шунинг учун қулонлар подаси сонини тиклашнинг янги босқичига киришилди.

Қулонларнинг навбатдаги группаси темир йўл орқали мамлакатимизнинг энг жануби шаҳари — Кушкадан Ашхобод яқинидаги Гяурс станциясигача бўлган оғир йўлни босиб ўтишига тўғри келди. 1981 йилнинг апрелида ўн уч қулон эркинликка чиқарилди. Кейинги йилдаёқ бу пода ёш қулонлар ҳисобига кўпайди. Ҳар қандай тажрибада бўлганидек, қўриқхона ходимлари ҳам кўплаб масалаларни иш давомида ҳал этишларига тўғри келди.

Бақувват, эпчил ва чопқир бўлган қулонларни тутиш—машаққатли иш. Уларни ташиш ва вольерларда салкам бир йил боқиш ҳам оғир. Лекин бу қулонларни янги жойга кўчиришдан иборат катта ва сермашаққат ишнинг фақат бир қисмидир. Уларнинг оч қолмаслиги ва сувсизликдан қийналмаслиги учун кўп иш қилиш керак. Шунингдек қулонлар сони ошганида уларни бошқа ерларга жойлаштириш имкониятларини назарда тутиш лозим. Зарур бўлган тақдирда ёрдам бериш учун уларнинг миграция йўлларини билиш, доимий назорат остига олиб, кузатиш лозим. Бунинг учун махсус аппаратлар қўллаш режалаштирилмоқда.

Ҳайвонларни ҳимоя этиш яна бир оғир вазифадир. Афсуски, шундай «табиат ишқибозлари» ҳам борки, қулонлар уларнинг қурбони бўлмоқда. Браконьер овчилардан бири Первомай ўрмончилиги территориясининг Гаудан қисмига келтирилган еттита қулондан иккитасини отган. Жиноятчи ўнлаб одамларнинг, ноёб тажрибани бажаришга катта маблағ сарфлаган идоралар ва министрликларнинг куч-ғайратларини пучга чиқарди. Унга нисбатан қаттиқ жазо чораси кўрилди.

Табиатни муҳофаза қилиш халқаро уюшмаси табиат ва табиий ресурсларни муҳофаза қилиш умумжаҳон стратегиясида СССР Конституцияси ва СССРнинг «Ҳайвонот дунёсини ҳимоя қилиш ва фойдаланиш ҳақида»ги қонунида бизни ўраб турган табиатга ва ундан оқилона фойдаланишга алоҳида эътибор берилган. Эндиликда табиатни муҳофаза қилибгина қолмай, балки унинг вайрон бўлган бўғинларини актив ҳаракатлар билан тиклаш пайти ҳам келди. Туркманистонда ёввойи ҳайвонларни, аввало, туёқли ҳайвонлар сонини кўпайтириш вазифасини муваффақиятли ҳал этиш учун қулай шарт-шароитлар мавжуд. Бу қийин, лекин бажарса бўладиган вазифадир.

В. КОРТУНОВ,
А. БЕЛОВ,
«Копетдоғ» қўриқхонаси ходимлари.

Туркманистон ССР ва Туркманистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигига

СССР Давлат мукофоти лауреати, Маҳтумқули номидаги Туркманистон ССР Давлат мукофоти лауреати, Октябрь Революцияси ва Меҳнат Қизил Байроқ орденлари нишондори Муҳамед Черкезов Мулланафас номидаги Туркманистон Давлат академик драма театри саҳнасида юздан ортиқ ролни ижро этди. Суратда: М. Черкезов (ўртада) шогирдлари даврасида.

А. Кузярин ва К. Назаров фотолари, (ТАСС).

УЛАР БИРИНЧИЛАРДАН ЭДИ

Кўп ўтмасдан улар ҳақида албатта, шундай дейишади: «Улар биринчилардан бўлган эдилар». Улар — кечаги ишлаб чиқарувчилар, инженерлар бугун ўзларининг ижодий изланишлари, чуқур билимлари ҳамда замонавий техника ёрдами билан халқимиз учун зарур бўлган ер ости бойликларини очаётган олимлардир. Уларнинг мақсади кам меҳнат сарфлаб кўп самара олишдир. Шу эзгу ният йўлида намунали иш олиб бораётганлар — Бутуниттифоқ нефть ва газ илмий-текшириш институти Туркманистон филиали ходимларидир. Улар ишлаб чиққан илмий-техникавий ечимлар ҳозирнинг ўзидаёқ йилига тўрт миллион сўмни тежаш имконини бераётир. Ушбу фидойиларнинг ҳар бирининг иши ҳақида ҳали кўплаб ёзилади. Бироқ биринчи ҳикоямизни эркакларга хос бўлган касбда баракали меҳнат қилаётган ажойиб аёл Соня Туллаевадан бошламоқчимиз.

У Ашхободда зиёли оиласида туғилди. Соня опа-сингилларидан бошқачароқ — «эркаклар йўли»ни танлади. Политехника институтини тугатиб, геолог бўлди. Бундан ташқари, у жасур чавандоз-спортчи ҳам эди. Эндиликда от спорти ихлосмандлари уни ҳақам сифатида яхши танийдилар.

Йиллар сув каби оқаверди. Аниқроғи унинг институтни тугатганига 15 йилдан кўпроқ вақт бўлди. Шу орада мен уни учратишга мушарраф бўлолмадим. Кутилмаганда Ашхободда мамлакат газчиларининг илмий-амалий конференцияси қатнашчилари орасида кўриб қолдим. У тармоқ илмий муассасалар самарадорлигини ошириш масалаларига бағишланган ана шу анжуманнинг ташкилотчиларидан бири экан.

Узоқ суҳбатлашдик. Ундан эшитганларим ҳайрон қоларли даражада ўзгаришларга бой эди. Соня ҳақида унинг ҳамкасблари, бошқа раҳбар ўртоқлар тўлқинланиб гапириб беришди.

Ўзингизни дафъатан унинг оиласидаман, деб тасаввур қилиб кўринг. Озода, шинам хонада ял-ял ёниб турган гиламга кўзингиз тушади. Бу — Соня тўқиган гилам. Онаси, икки қизи ва турмуш ўртоғининг эгнидаги свитер, нимча, кўйлакларни ҳам у ўз қўли билан тиккан...

Ўтган йиллар ичида С. Туллаева яна бир олий ўқув юрти — А. М. Горький номидаги Туркманистон давлат университетининг физика-математика факультетини тамомлаб, кандидатлик диссертациясини ёқлади. Уч йилдан бери ўзи ташкил қилган республикада ягона математик моделлаштириш секторини бошқармоқда. Худди ана шу сектор миллионлаб сўмни тежаш, геолог ва минерологларнинг юмушларини енгиллаштиришда актив фаолият кўрсатяпти.

В. ТИХОНОВ.

СУРАТДА: геология-минерология фанлари кандидати С. Туллаева.

ВАТАН САРҲАДЛАРИ ДАХЛСИЗ

МУҚАДДАС ТУЙҒУ

Бўлажак чегарачи-офицер Евгений Садриддиновнинг таржимаи ҳоли бундан роса олти йил бурун бошланган эди. Ўшанда у Ашхободда саккизинчи синфда ўқирди. Мен СССР чегара қўшинлари 50 йиллигига ҳужжатли фильмни тугаллаб, редактор сифатида милиция ҳаётидан бошқа ҳужжатли лента сценарийси билан ишлашга киришдим. Сценарий автори Ашхобод область милиция бошқармаси жиноят қидирув бўлими бошлиғининг ўринбосари Жавдат Садриддинов эди.

Биз унинг уйида сценарийнинг сўнгги деталларини муҳокама қилар, айни чоғда телевизорда кўрсатилаётган «Офицерлар» фильмини кузатардик. Бу фильмда қўпол босмачилардан бирининг ролини бизнинг қадрдонимиз, республикамизда ҳаммага таниш — рассом Шоджон Оқмуҳамедов ўйнаётганди.

Тўсатдан креслода жимгина ўтирган Жавдатнинг кичик ўғли сўраб қолди:

— Ота, офицер — касбкорми?

— Офицер? Касб-кор? Қайси маънода?

— Ҳозир кинода застава бошлиғи: «Шундай касб бор — Ватанни ҳимоя қилиш», — деб айтди-ку.

— Бу маънода, албатта. Жуда фахрли касб. Лекин ҳамма ҳам эплайвермайди.

— Кимга қийинроқ — жиноят қидирув офицеригами ёки чегарачигами?

Жавдат бу саволга дарҳол жавоб қайтармади. Ахир унинг ўзи ҳам бу касбни дарҳол эгалламаганди-да. У яхши ўқитувчи, педагог эди. Ўттиз ёшдан ошганида уни шаҳар партия комитетига чақириб қолишди: милиция органларига ёрдамингиз керак, ёшлар билан ишлайсиз, дейишди.

«Ўйлаб кўрсам бўладими?» «Бўлади. Лекин жавоб фақат ижобий бўлиши керак. Тушунинг — керак».

Унинг учун «керак» сўзи армия хизматидан бошлаб ҳамиша буйруқдай эди, ҳозир эса айниқса. Милиция органларида у шундай ишга дуч келдики, бутунлай банд бўлиб қолди. Ҳатто ўғиллари Валерий билан Евгений ҳам бу ишнинг қийинлигини ҳис қилишарди. Бошқа ўсмирлар билан банд бўлган ота ўз фарзандларига қарашга вақт тополмасди. Унинг ишга хизмат қилиш намунаси фарзандлар онгида ота обрўсини ошириб борарди.

Ҳозир эса ўғлининг мана бу саволи... Бундай вазиятда бошқа касбни устун қўювчи ота-оналар йўқми? Ҳолбуки, ўшанда мен Жавдат фарзандларидан бири унинг ўрнини эгаллашини хоҳлашини билардим.

— Тўғрисини айтсам, ўғлим, чегарачи-офицернинг хизмати оғирроқ. Бизда ҳам, чегарачиларда ҳам хавф-хатар бирдай. Лекин уларга оғирлиги шундаки, улар катта шаҳарлардан, аҳоли пунктларидан узоқда бўладилар. Улар оғир ва мураккаб шароитларда мустақил иш кўришлари керак. Айни пайтда фақат ўз кучларигагина ишонишлари ва орқаларида Ватан, халқ борлигини доимо эсда тутишлари керак...

Йиллар ўтди. Биз яна милиция майори Жавдат Садриддинов хонасида учрашдик. Хизмат мавзуидаги суҳбатимиз тугагач, у чўнтагидан бир сурат олди. Ундаги курсант формасидаги йигитни кўрсатиб сўради:

— Танияпсанми?

Ахир бегонанинг суратини ёнда олиб юрмаса керак-ку, деган ўй унинг Евгений эканини айтиб турарди.

— Ўша! Ўшандаги суҳбатимиз ва унинг саволи эсингдами? Ўша саволни ўқишни тугатгач менга яна эслатди. Тўғри, ўшанда унинг ёши етмади, ўқишга бир йил олдин борганди. Бир йил заводда ишлади. Яхши ишлади. Коммунистик меҳнат зарбдори бўлди. Раҳбарларидан характеристика сўраганида, ҳамма, онаси билан мен ҳам институтга кирса керак, деб ўйлагандик. Қарасак, Ф. Э. Дзержинский номидаги Олмаота олий чегара билим юртидан чақириқ қоғози келди. Шунинг учун ҳам спорт ва жисмоний иш билан зўр бериб шуғулланган экан-да... Қара, ўзгарганини! Отпускага келди — танимай қолдик. Бўйи мендан ҳам баланд.

Ота овозида ўғлидан фахрланиш шундоққина сезилиб турарди. Шунинг учун бўлса керак, унинг курсант ўғли ҳақида кўпроқ билгим келди. Хатларини сўрадим.

— Жуда оз. Икки йил ичида бир нечтагина ёзди, холос.

Хатларни кўздан кечирaман: «Салом, қадрдон ота, она, Валера ва бувижон!.. Ҳозиргина машқдан қайтиб келдик. Бирданига 8 та хат олдим, иккитаси сизлардан.

Менинг ишларим яхши. Ўқиш ва хизматим яхши кетяпти. 17 январь, туғилган кунимда машқда эдик. Аввалига отишмада қатнашдик, сўнгра 10 километрга югурдик. Бу мен учун совға бўлди. Кейин заставага бордик ва машқлар тугагунча ўша ерда қолиб кетдик, жуда мароқли ўтди...».

* * *

«...Ишларим жойида. Ўқиш яхши кетяпти. Машқлардан кечагина қайтиб келдик. Бу сафар отда юришни ўргандик. Қойил-мақом бўлди-да!

Менга ёшгина бия тушиб қолди. Минишга ўргатилганига икки ҳафтагина бўлган экан. Отда юриш қоидасини ўрганиш учун анчагина терлашимга тўғри келди. Аввалига тепиб олади деб қўрқиб, зўрға яқинлашардим. Кейин тил топишиб олдик. Бир кўз олдингизга келтиринг-а: биринчи бор отни эгарлашим ва унга миниб олишимни... Энди мени чавандоз деса ҳам бўлади».

«...Ишларим жойида. Ўқишлар яхши кетяпти. Ҳозир 1 Майга тайёрланяпмиз. Бўш вақтим йўқ, шунинг учун кам ёзяпман.

Зўр бериб инглиз тилидан синовга тайёрланяпман. 5 кун қолди. Автотайёргарликдан тўртга топширдим. ГАИга ҳайдаш бўйича топшириш қолди. Кейин ҳайдовчи ҳуқуқини оламан...».

Мана бу хат эса унинг командиридан: «...Курсант Садриддинов бошқа ўртоқлари сингари яхши яшаши, ўқиши ва хизмат қилиши учун зарур бўлган ҳамма нарса билан таъминланган, — деб ёзади Н. Котов. — Ўғлингиз ҳақида асло қайғурманг. У соғ-саломат ва ота-она наказини оқлаш — Ватан халоскори бўлиш, чегарачи-офицер касбини эгаллаш учун ҳаракат қиляпти».

Бунга қўшимча қилиб, яна нима дейиш мумкин. Оталар учун фарзандларидан фахрланишдан бўлак бахт бўлмаса керак. Яхши фарзанд ота учун энг олий мукофотдир. Агар барча болалар, Евгений Садриддинов сингари бу оддий ҳақиқатни тушуниб, ўз ота-оналарининг фахри бўлсалар, ўз фарзандларидан ҳам ана шундай саодат билан тақдирланган бўлур эдилар. Бугунги кунда эса, ҳали дунёда оталар ва болалар ҳаётига чанг солмоқчи бўлган ёвузлар бор экан, Ватан ҳимоячисидан фахрлироқ касб йўқ. Милиция майори Жавдат Садриддиновнинг чегарачи курсант Евгений Садриддиновдан фахрланиш туйғусининг илдизи айнан мана шунда. Бу — муқаддас туйғу!

Қ. ҚУРБОНОВ.

МАДАНИЯТ ЯНГИЛИКЛАРИ

МУҲИМ ВОҚЕАЛАРГА БАҒИШЛАНАДИ

◆ Туркманистон ССР Маданият министрлигининг театрлар ва музика муассасалари бошқармаси репертуар-редакцион коллегияси республика композиторларига совет халқининг Улуғ Ватан урушида қозонган Ғалабасининг 40 йиллиги ва бўлажак КПСС XXVII съездига бағишланган асарлар яратиш ҳақида давлат буюртмаларини топширди.

Бу муҳим воқеаларга аталиб ёзилган дастлабки музика асарлари маданий жамоатчиликда яхши таассурот қолдирмоқда. Улар орасида Маҳтумқули номидаги Туркманистон ССР Давлат мукофоти лауреати, Туркманистон давлат педагогика санъат институти профессори, композитор В. Мухатовнинг «2-симфония»си, А. Қулиевнинг «Тантанали увертюра»си ҳамда Р. Қутпиевнинг қаламига мансуб «Бузилмас иттифоқ» деб номланган кантата айниқса диққатга сазовордир.

АСР ЮБИЛЕЙИ ЙИЛИДА

◆ Йигирма нафар ўғил-қиз давлат имтиҳонларини муваффақиятли топшириб, Туркманистон давлат педагогика санъат институти актёрлар бўлимининг студентлик гувоҳномасини олди.

Бу ижодий кадрлар келгусида А. С. Пушкин номидаги рус давлат драма театри актёрлар труппаси ва А. Қулмуҳамедов номидаги Туркманистон давлат Ёш томошабинлар театри составини тўлдирадилар.

Санъат институти қошида ташкил этилган мазкур актёрлар бўлими тўрт йилдан бери актив фаолият кўрсатмоқда. Шуни айтиш керакки, рус драмаси актёрлари Туркманистоннинг кўнгилли равишда Россия составига қўшилганига 100 йил тўлган йилда тайёргарлик ишларини бошлаб юборганлиги диққатга сазовордир.

Н. ГОЛОВКИН,
Туркманистон ССР Маданият министрлиги театрлар ва музика муассасалари бошқармаси бошлиғи ўринбосари.

СПОРТ

ШАХМАТ:

ПЕШҚАДАМЛАР САФИДА

Тошкентда биринчи лига бўйича ўтказилаётган мамлакат чемпионатида дона суришлар қизғин давом этмоқда. Мусобақада иштирок этаётган тошкентлик гроссмейстер Георгий Аъзамов муваффақиятли ўйнамоқда. У биринчи учрашувни челябинсклик Евгений Свешников билан ўтказган эди. Ўйин шахматчимизнинг қўли баланд ҳолда кечиктирилиб, сўнг давом эттирилганда Г. Аъзамов ғалаба қозонди. Шахматчимиз тбилисилик Т. Георгадзе ҳамда москвалик Ю. Разуваев билан ўйинларни дуранг қилиб, жами очколарини иккитага етказди.

ШАШКА:

ЁШЛАР МАҲОРАТИ

Республикамиз пойтахтида халқаро шашка бўйича аёллар ўртасида ўтказилаётган «Тошкент тонги» Бутуниттифоқ турнирида кучлилар сараланмоқда. Мусобақада ёшлар муваффақиятли куч синашмоқдалар. Жумладан, 16 ёшли А. Мартерере (Рига) олти имкониятдан 5 очко жамғариб олдинда бормоқда. 19 ёшли Т. Тетерина (Нижний Тагиль) эса 4,5 очко тўплаган. Тошкентлик Озода Аҳмедова ҳам 3,5 очко билан пешқадамлар сафидан жой олиб турибди.

РУМИНИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ XIII СЪЕЗДИ ОЧИЛДИ

БУХАРЕСТ, 20 ноябрь. (ТАСС). Бу ерда Республика саройининг катта залида Руминия Коммунистик партиясининг XIII съезди ўз ишини бошлади. Съездда уч мингдан кўпроқ делегат, шунингдек кўпдан кўп меҳмонлар — Руминия ишчилар ҳаракатининг ветеранлари, оммавий ташкилотлар ва жамоат ташкилотларининг вакиллари иштирок этмоқдалар.

Коммунистик ва ишчи партияларнинг, социалистик партияларнинг, миллий озодлик ташкилотлари ва прогрессив ташкилотларнинг делегациялари съездга келишди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Шчербицкий бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг делегацияси қатнашмоқда.

РКП Бош секретари Н. Чаушеску XII ва XIII съездлар ўртасидаги даврда РКПнинг фаолияти ҳамда партиянинг бундан буёнги вазифалари тўғрисида РКП Марказий Комитети номидан доклад қилди. Руминия Коммунистик партиясининг XIII съезди, деди у, партия билан халқ ҳаётидаги, мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришдаги, ривожланган социалистик жамият бунёдкорлигида ва Руминиянинг коммунизм сари ҳаракатидаги алоҳида муҳим воқеадир.

Тарихда қирқ йил — жуда қисқа муддат, аммо шу йиллар мобайнида румин халқи Коммунистик партия раҳбарлигида бир қанча тарихий босқичларни — буржуа-помешчик давлатидан ривожланган социалистик жамиятгача бўлган босқичларни босиб ўтди.

Ишчилар синфи, деҳқонлар, зиёлилар — бутун румин халқи партиянинг XIII съездини барча соҳаларда ғоят катта ютуқлар билан кутиб олдилар, улар 1981—1985 йиллардаги беш йиллик планни муваффақиятли бажаришга ҳамда мамлакатимизнинг тараққиёт ва цивилизация янги чўққиларига кўтарилишини таъминлашга азми қарор бергандирлар.

Биз шу беш йилликнинг 4 йили натижалари ва 1985 йилги планда кўзда тутилган режалар асосида энергетика ва хом ашё базасини, экономиканинг бошқа тармоқларини ривожлантиришда талайгина муваффақиятларга эришамиз. Шу пайтгача эришилган муваффақиятларни ва 1985 йилга мўлжалланган режаларни эътиборга олганда, шу беш йилликда 1.850 тадан кўпроқ янги ишлаб чиқариш объектлари ишга туширилади, деб хулоса чиқариш мумкин.

Мамлакатни социал-иқтисодий жиҳатдан тараққий эттириш талабларига мувофиқ халқаро кўламда ҳамкорлик ва ишлаб чиқариш кооперацияси кенгайтирилди, бунда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар билан, барча социалистик мамлакатлар билан муносабатлар муҳим роль ўйнади, деб таъкидлади Н. Чаушеску. Руминиянинг ривожланаётган мамлакатлар билан, тараққий этган капиталистик давлатлар билан ҳам иқтисодий муносабатлари кенгайди. 1985 йилда ташқи савдо обороти 1980 йилдагига нисбатан тахминан 28 процент кўп бўлади. Ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантиришда эришилган катта-катта ютуқлар, иқтисодий потенциални муттасил ўстириш натижасида ижтимоий маҳсулот 1985 йилда 1980 йилга нисбатан 25 процент ортиқ бўлади. Миллий бойлик анча кўпайди. Асосий фондлар қиймати 1985 йилда 2.860 миллиард лейликни ташкил этади. Миллий даромад ўрта ҳисобда йилига 7 процентдан кўпроқ ошди.

Янги инсонни, социализмнинг онгли бинокорини тарбиялаш ва камол топтириш соҳасида кенг кўламдаги ишлар ҳам авж олдириб юборилди. Адабиёт, санъат, маданий-бадиий ижодиёт омманинг социалистик онгини ривожлантиришга қимматли ҳисса қўшди.

1981—1985 йиллардаги беш йилликда иқтисодий ва ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларида катта-катта муваффақиятларга эришилди, деб айтиш мумкин. Мана шу бутун давр мобайнида бир қанча зиддиятларни, қийинчиликлар ва камчиликларни бартараф этишга қаратилган зўр ишлар авж олдириб борилди. Шуни қайд этиб ўтиш керакки, барча соҳаларда ишга кўпроқ масъулият билан ёндашилганида яна ҳам кўпроқ натижаларга эришиш мумкин бўлур эди, деди Н. Чаушеску.

Докладчи 1986—1990 йиллардаги беш йилликда ва 2000 йилгача бўлган истиқболда социал-иқтисодий ривожланишнинг асосий йўналишларига тўхталиб, XIII съезд партия программасини амалга оширишнинг учинчи босқичига ўтишни билдиради, деди. 1986—1990 йиллардаги беш йилликнинг асосий вазифаси ривожланган социалистик жамият барпо этиш ва Руминиянинг коммунизм сари ҳаракат қилиб бориши сиёсатини муттасил давом эттиришдан иборатдир.

Товар саноат маҳсулоти 1990 йилга бориб, 1985 йилга нисбатан 34—37 процент ортади, бунда уни ўстиришнинг ўртача йиллик суръатлари тахминан 6—6,5 процентни ташкил этади. Келгуси беш йилликда саноат меҳнат воситаларини ва ишлаб чиқариш структурасини янгилаш, уларнинг техникавий ва сифат даражасини ошириш, илғор технологияларни узлуксиз жорий этиш ва кенг қўлланиш йўли билан ривожлантирилади.

Қишлоқ хўжалиги бундан буён ҳам миллий экономиканинг ғоят муҳим тармоғи бўлиб қолади. Келгусида ҳам дон экинлари етиштиришни кўпайтириш асосий вазифа бўлади. Биз 1990 йилга бориб, 30—32 миллион тонна дон олишимиз керак. Айни вақтда техника экинлари ва сабзавот етиштиришни анча кўпайтиришга эришиш зарур. Чорвачилик янада ривожлантирилади.

Биз Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши унга аъзо бўлган мамлакатларни социал-иқтисодий ривожлантиришда, социализм ва коммунизм бунёдкорлигида ҳамда халқларимизнинг фаровонлигини оширишда тобора кўпроқ муҳим роль ўйнаши учун планларни мувофиқлаштиришда, ишлаб чиқаришни ихтисослаштиришда ва биргаликдаги илмий-техникавий тадқиқотларни ўтказишда актив иштирок этамиз. Биз барча социалистик мамлакатлар билан иқтисодий ҳамкорликни ва ишлаб чиқариш кооперациясини кенгайтирамиз.

Директивалар лойиҳасидаги режаларнинг амалга оширилиши, деди сўнгра докладчи, Руминияни 1990 йилга бориб социал-иқтисодий ривожланишнинг янги босқичига олиб чиқади, ривожланган социалистик жамият барпо этиш ва коммунизм сари ҳаракат қилиш йўлида олға томон қўйилган янги қадам бўлади.

Н. Чаушеску Руминияни 2000 йилгача социал-иқтисодий ривожлантиришнинг истиқболли йўналишларига батафсил тўхталиб, халқ хўжалигини қудратли ривожлантириш Руминиянинг халқаро меҳнат тақсимотида, жаҳон иқтисодий ҳамкорлигида, ишлаб чиқариш, илмий ва техникавий кооперациялашда тобора активроқ иштирок этиши учун шарт-шароитларни вужудга келтиради, деди. Руминия Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар билан ҳам, шунингдек бошқа социалистик мамлакатлар билан, ижтимоий тузумидан қатъи назар, дунёдаги барча давлатлар билан узоқ муддатли битимлар тузишга алоҳида эътибор беради.

Халқаро шароитларни ҳисобга олиб, деди сўнгра Н. Чаушеску, Варшава Шартномаси доирасидаги мажбуриятларимизга мувофиқ биз бошқа давлатларнинг армиялари билан ҳамкорликни доимо мустаҳкамлаб, ҳар қандай империалистик агрессияни даф этишда қатнашамиз.

Докладчи партиянинг жамиятдаги, социалистик қурилишга оид барча ишларни ташкил этиш ва амалга оширишдаги раҳбарлик ролини кучайтириш масалаларига тўхталиб, РКП ўзининг XIII съездига 3,4 миллион, яъни аввалги съездларга қараганда 580 минг кўп аъзо билан келганлигини қайд этиб ўтди.

XIII съездда қабул қилинадиган қарорларнинг муваффақиятли бажарилиши, деди сўнгра докладчи, бутун миллатнинг раҳбар сиёсий кучи сифатида партия ролининг тобора зўр куч билан намоён бўлиши, барча партия органлари ва ташкилотларининг идеология соҳасидаги фаолиятини яна ҳам юксакроқ даражага кўтаришни тақозо этади.

Бутун идеология ишида, сиёсий ўқишда марксча-ленинча философия, К. Маркс, Ф. Энгельс ва В. И. Лениннинг асосий асарлари, шунингдек бошқа назарий асарлар ўрганилишини таъминлаш зарур.

Бизнинг сиёсий-тарбиявий ишимизда социалистик мамлакатлар билан, ривожланаётган мамлакатларнинг халқлари билан, бутун дунёдаги илғор кучлар билан, жаҳон миллатлари ўртасида тинчлик, ҳамкорлик учун, тенг ҳуқуқли муносабатлар учун курашаётган барча халқлар билан интернационал бирдамлик, дўстлик руҳини зўр куч билан ривожлантириш лозим.

Докладчи халқаро аҳвол ҳамда РКП ва Руминия давлатининг ташқи сиёсати масалаларига тўхталиб, кейинги йиллардаги воқеалар прогрессив, антиимпериалистик кучларнинг, барча халқларнинг доимий кураши билангина кескинликни юмшатиш, қуролсизланиш, тинчлик ва халқаро ҳамкорлик сиёсатини сақлаб қолиш ҳамда мустаҳкамлаш мумкинлигини намоён этди.

Руминия Коммунистик партияси ва Руминия Социалистик Республикаси барча социалистик мамлакатлар билан ҳамкорлик ва бирдамликни мустаҳкамлаш ҳамда ривожлантириш учун, улар ўртасидаги мавжуд ихтилофларни бартараф этиш учун бундан буён ҳам зўр қатъият билан курашаверадилар. Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги музокараларни табриклаймиз ҳамда бу музокаралар шу социалистик мамлакатлар ўртасидаги муносабатларни батамом нормаллаштиришга олиб келади, деган истагимиз ва умидимизни изҳор этамиз.

Биз социалистик мамлакатлар ўртасидаги бирдамлик, бирлик ва ҳамкорлик ҳар бир мамлакатда социалистик қурилиш учун, социализмнинг обрў-эътибори ва кучи ўсиши, бутун дунёда тинчлик ва ҳамкорлик сиёсати учун алоҳида муҳим аҳамиятга эга бўлган омил деб ҳисоблаймиз, деди Н. Чаушеску.

Биз, ўз қўшниларимиз билан ҳамкорликни кенгайтиришга алоҳида эътибор бериб келдик ва шундай эътибор бермоқдамиз. Шу жиҳатдан партиямиз ва давлатимиз Совет Иттифоқи билан ҳамкорликни муттасил ривожлантириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилаётганликларини таъкидлаб ўтмоқчиман. Биз Совет Иттифоқи билан иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий ҳамкорликни кенгайтириш учун, СССР халқлари билан дўстлик ва бирдамликни мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам ҳамма ишни қилаверамиз.

«Совет Ўзбекистони» газетасининг редактори **М. ҚОРИЕВ.**

«Совет Туркменистаны» газетасининг редактори **Б. КЕРИМИЙ.**

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

21 НОЯБРЬ, ЧОРШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Мультфильмлар. 10.10 — Ўлик жонлар. Бадиий фильм. 2-серия. 11.30 — Саёҳатчилар клуби. 12.30 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Беш йиллик — ҳар биримизнинг ишимиз. 15.50 — Совет тасвирий санъати. 16.40 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 17.10 — Концерт. 18.10 — Инсон — замин соҳиби. 19.10 — Мультфильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ижтимоий фанлар соҳасида 1984 йилги СССР Давлат мукофотининг лауреатлари. 19.45 — Концерт. 20.10 — Ўлик жонлар. Бадиий фильм. 3-серия. 21.30 — Время. 22.00 — Футбол. «Арарат» — «Спартак». 22.45 — Дунё воқеалари. 23.00 — Футбол. «Зенит» — «Металлист».

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Телефильм. 12.05 — Онамларнинг мактаби. 14.40 — Телеочерк. 15.30 — XIX аср санъати. 16.10 — 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Телефильм. 19.05 — Киноконцерт. 19.40 — Тележурнал. 20.10 — Халқ куйлари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Ўсимликлар олами. 21.30 — Время. 22.00 — 26-си отилмасин. Бадиий фильм. 23.35 — Ҳужжатли фильм. 23.45 — Хоккей. «Динамо» (М) — АСК.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.20 — Болалар учун фильм. 11.30 — Ўқув программаси. 12.00 — Телефильм. 12.30 — Ўқув программаси. 13.00 — ва 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.30 — Халқлар дўстлиги — адабиётлар дўстлиги. 19.00 — Футбол. «Пахтакор» — «Динамо» (Тб.). Танаффусда — Ахборот. 20.50 — Ахборот. 21.10 — Буюк Ғалабанинг 40 йиллигига. 21.30 — Время. 22.00 — Тақдиринг қўлингда. Бадиий фильм. 23.20 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.20 — Телефильмлар. 18.55 — Тиниқ булоқ. Бадиий фильм. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.20 — Катта сув иншоотлари. 21.30 — МОСКВА-II.

22 НОЯБРЬ, ПАЙШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 9.55 — Концерт. 10.15 — Ҳужжатли фильм. 10.25 — Ўлик жонлар. Бадиий фильм. 3-серия. 11.40 — Мўъжизасиз мўъжизалар. 12.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 15.40 — Концерт. 16.35 — Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар. 17.35 — Шахмат мактаби. 18.05 — Концерт-романс. 18.30 — 16 ёшгача ва ундан катталар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Миллионлар ленинча университети. 20.10 — Ўлик жонлар. Бадиий фильм. 4-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Телефильм. 22.55 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 23.10 — Дунё воқеалари. 23.25 — Вальслар, мазуркалар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Телефильм. 12.00 — Оила ва мактаб. 12.30 — — Сўнгги гувоҳ. Бадиий фильм. 16.15 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Концерт. 19.00 — Сиз яратган боғ. 19.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Футбол. «Динамо» (Мн) — «Днепр». 21.30 — Время. 22.05 — Фан қурбони. Бадиий фильм. 23.10 — Ҳужжатли фильм. 23.20 — Баскетбол. ЦСКА — «Спартак».

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.20 — Болалар учун фильм. 11.30 — Бойчечак. 12.00 — Телефильм. 12.30 — Ўқув программаси. 13.00 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.25 — Ёшлик. 19.00 — Нон — умумхалқ мулки. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Олам дарди адиб қалбида. 20.15 — Бугун оламда нима гап? 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Ўзбекистон — Ноқоратупроққа. 22.35 — Сержило экран. 23.45 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.20 — Ҳужжатли фильм. 18.40 — Реклама. 18.50 — Телефильм. 19.00 — Кошона. Телевизион театр. 1-қисм. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.20 — Сюрприз. Бадиий фильм. 21.30 — МОСКВА-II.

РАДИО

21 НОЯБРЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Лирик концерт. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 11.15 — Инсон ва қонун. 11.35 — Республика ёш композиторларининг асарлари. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Республика пахтазорларида. 19.25 — Қармоқ. 20.00 — Футбол. «Пахтакор» — «Динамо» (Тб). 21.00 — У. Носир шеърлари. 21.20 — Пахтакорлар, сизлар учун. 22.30 — Ватан ҳақида қўшиқлар.

22 НОЯБРЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбекистон санъат усталарининг концерти. 9.30 — Енгил куйлар. 9.45 — Қармоқ. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Малши. 14.00 — Шонли 60 йил. 18.15 — Халқаро кундалик. 18.30 — Рубоб тароналари. 19.25 — Шонли 60 йил. 21.00 — Ўзбекистон чет эллик меҳмонлар нигоҳида. 21.10 — Ў. Ҳошимов. Икки эшик ораси. Романдан парча. 21.30 — Пахтакорлар, Сизлар учун. Концерт. 22.30 — Бадиий ҳаваскорлар концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси ва телефонлар: 700047, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси.

Р. — 20194. ИНДЕКС 64583. Б. — 257.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12